

VČETNĚ
RUDENCIOVY
SVATBY

Včerejší zasedání v Domě Velké kůže se mi nelíbilo. Totiž zasedání samo o sobě bylo vynikající, ba nejlepší ze všech, která se v poslední době konala: všichni měli co říci a v sále to bzučelo jako v úle, kdo chtěl promluvit, řekl, co měl na srdci, bez obav, že třeba upadne v nemilost, a kdo usoudil, že musí projevit nesohlas, udělal to, také aniž by myslel na případné následky. Bylo to vsakutku civilizované zasedání, mohl-li užít toho slova, jež tak nebezpečně připomíná staré časy. Nelíbily se mi však některé okrajové epizody, které jsem zaznamenal během diskusí a které mi, jak se u nás říká, nasadily pořádného brouka do hlavy.

Když o tom tak přemýšlím a dávám si všechny ty drobné příznaky do souvislosti, dospívám k závěru, že zakrátko se shromáždění v Domě Velké kůže přestanou konat. Je dokonce možné, že to včerejší bylo poslední, přinejmenším na nějakou dobu, jejíž trvání zatím nemohu přesně určit. Z toho, co jsem pozoroval, zatímco moji druhové hovořili, usuzuji, že pro nás nastane období, jež bude v mnohém krokem zpět, období všemožného zamíření, podobné tomu, jež předcházelo konci Ery vynálezů.

Všiml jsem si například během zasedání, že zaznamenanavatelé nic nezaznamenávají, nýbrž pouze předstírají, že píší, a jen tak nazdarbůh čarají uhlem po papíře. To mohlo znamenat buď to, že se bojí, aby se později nemuseli zodpovídat za to, co napsali, nebo že přímo dostali rozkaz nic z toho, co bude na zasedání řečeno, nezapisovat. Nějací muži, které jsem nikdy předtím v Domě Velké kůže neviděl, zároveň nenápadně uzavírali okna a ještě je utišňovali jakousi kašovitou hmotou, která mi na dálku připadala jako instantsní lepidlo.

Zpozoroval jsem také, že po velké hale se pohybuje skupina

osob, které nepochybně k Domu nepatří, a že počítají a dělají soupis svícnu, soch, vykuřovacích nádob, rohoží, lavíček, zkrátka veškerého náctní a ozdobných předmětů, jako dražební úředníci najatí, aby připravili dražbu.

O svém podezření jsem dosud s nikým nemluvil, protože v poslední době jsem velmi opatrný. Kdybyste se mě zeptali, proč tolik opatrnosti, nebudu umět odpovědět. Snad mě k tomu vede intuice, jakýsi šestý smysl. Velká většina lidu je jako očarovaná naším umahlou, pro ně je slunce na nebi a umahla na zemi, a považují za naprosto nemožné, že by byl schopen porušit některou ze Čiví set zásad, jež sám vydal, když po evaporaci bývalého umahly vzal otěže do svých rukou. Proto raději předstrám, že smyšlím jako všichni ostatní, abych mohl dál lovit a jíst chutné karasy, kteří se ještě bohudlk mřskají v našich řekách a jezerech. Přitom se však nepřestanu mít na pozoru, abych nebyl považován za jednoho z těch dnešních tluchubů. A v rámci svých možností si hodlám zaznamenávat určité věcičky, které by mohly zajímat nového umahlu, až nastoupí, bude-li se mi zamlouvat jeho jednání. Budu však postupovat pomalu, beze spěchu a rozvážně, a aniž změním dosa-
vadní způsob svého života.

Tak zrovna dnes odpoledne jdu na ryby se svým bratrem Rudenciem. Bude se mě jistě vyptávat na večerejší zasedání, a tak jsem si musel vymyslet obranu. Rudencio je můj bratr a je to v podstatě slušný člověk atakdále, ale vzal si dceru kainkary, a proto není radno se mu se vším světovat. Od té doby, co se oženil, spolu mluvíme pouze o rybolovu a o jídle — což je námět, při němž mívá skelný pohled — a o večercích, kterých se zúčastňuje (o těch, kterých se zúčastňuji já, nemluví, protože považují za ztrátu času poslouchat jeho rady).

Stojí za vyprávění, jak to bylo s Rudenciovou svadbou. Jeho nynější žena Joanda se zabývala léčivými bylinami a podnikala dlouhé cesty do pralesů a po lukách, kde hledala vzácné byliny pro své pokusy. Jednou se při jedné výpravě k hranicím Výšin vzdálila od svých druhů a do tábora se už nevrátila. Její druhové čekali, hledali ji, nakonec to vzdali. O několik dní později se objevil jakýsi lovec a sdělil jim, že byla unesena tlupou Aruguů.

Kainkara chtěl zorganizovat výpravu na její vysvobození a podánilo se mu shromáždit víc než sto dobrovolníků, ale umahla jeho návrh zamítla, a měl k tomu pádný důvod: v té době jsme se usilovně snažili získat si sympatie Aruguů, a taková osvobození výprava vedená prudkým kainkarou mohla zmařit výsledek celého našeho dosavadního úsilí. Umahla se rozhodl raději vyjednávat.

V té době Rudencio sloužil v jedné balónové brigádě, létal nad území Aruguů a shazoval tam dary — různé předměty vybrané ze Zapovězených skladů a pocházející z dávných dob, tedy vesměs věci, které nám nejsou k ničemu, ale pro zaostrálé Aruguy mají, zdá se, nesmírnou cenu.

Rudencio tedy letěl k Aruguům jako zvláštní vyslanec a vezl s sebou několik beden plných všelijakých těch skleněných hrubiček, kterými se prý kdysi svítilo, těch plochých cihliček, které vydávaly hudbu a mluvily, těch železných korouhviček různých velikostí, které se samy točily, když se stisklo tlačítko umístěné na jejich podstavci, jenž dnes ho stisknete a neděje se nic, i takových černých destiček s dírou uprostřed, které prý také vydávaly hudbu, a spoustu různých jiných hloupostí, jež dříve lidé vyzývali a o kterých my už dnes ani nevíme, k čemu vlastně jsou.

Divku však nezajali tito Aruguové, s kterými jsme již částečně uzavřeli mír, ale jedna vzpurná tlupa, která nebyla ochotna k smíru, a proto neustále vyvolávala na hranicích incidenty. Umahla Aruguů si vyžádal pro vyřešení případu trochu času a díky jistým ústupkům, jež učinil ve prospěch buřičů, divku získal zpět.

Zdálo se, že se vše vyřešilo ke všeobecné spokojenosti, nebyl však spokojen divčín otec, kainkara, který ostatně nebyl zrovna nadšeným stoupencem pacifikace Aruguů. Když mu Rudencio přivedl dceru nazpět živou a zdravou, otec ji odmítl přijmout domů s tím, že strávila téměř dva měsíce ve společnosti lidí nižší úroveň a bezpochyby si u nich osvojila návyky, které se nehodí pro rodinu kainkary.

To už šlo pouze o rodinnou záležitost, a tak si umahla klidně umyl ruce a šel si za svými hony a partíemi hodů dýní, což byly jeho dva jediné opravdové zájmy.

Rudencia nenapadlo jiné řešení než přivést dřívku k nám domů. Stejně jsme potřebovali nějakou ženskou sílu, která by se starala o teplou vodu. Babička už byla hodně stará, často usnula na lavičce vedle třínožky a nechala oheň vyhasnout, a moje sestra Zulta byla skoro ještě dítě a nemohla převzít zodpovědnost za udržování ohně pod hrncem.

O době, kterou strávila u odbojných Arugů, nám toho Joanda mnoho nepověděla; nevím, jestli potřebovala zapomenout na nějakou chvíli slabosti, nebo zda nás chtěla ušetřit vyprávění o věcech málo příjemných. Dozvěděli jsme se jen to, že jsou chlupatí, jedí polévku z mravenců a hlučně vypouštějí plyny.

To, že se chtějí s Rudenciem vzít, jsem se dozvěděl náhle, jednoho horkého večera, když jsme všichni tři seděli na špalcích vedle našeho obydlí a povídali si. Marka se Zultou odesly pomáhat při evaporaci jedné přítelkyně, která žila za horami, a měly se vrátit až následujícího dne, neboť evaporace je dlouhý obřad; začíná vpozdvečer a končí druhého dne za svítání.

A tak jsme si povídali, upjeli skořicovici a pozorovali hvězdy. Občas některá přeletěla po nebi a zanechala za sebou dlouhou světlou čáru. Když na nás začal přicházet spánek, Rudencio navrhli, abychom spali všichni tři na dvou spojených rohožích na dvoře, jak jsme to občas dělávali, když maminka se Zultou jako pomocnice při evaporaci trávily noc mimo domov. Já jsem tentokrát ale odmítl, protože jsme vypili příliš mnoho skořicovice.

„Jen to neodmítej, je to naposledy,“ řekl mi Rudencio. „Od zítřka už to nepůjde, protože se s ní ožením.“

Podíval jsem se na Joandu, která seděla vedle mě, a viděl jsem, že se usmívá, jako by mě žádala, abych souhlasil.

„Tak dobře. Když je to na rozloučenou...“

Následujícího dne šli k matřičce a vzali se. Když se kainkara o jejich sňatku dozvěděl, obměkčil se a občas novomanželům, kteří se nastěhovali do jednoho obydlí na kůlech v zátočině řeky, posílal balíčky svíc z vonné sturačové pryskyřice a vydlabané kalebasy plné medu včetně borá. Dnes mají dvě krásné a rozpuštěné děti a Joanda se vrátila ke svému zkoumání bylin. Já k nim chodím

zřídkakdy, protože kainkara je teď z vnuků celý pryč a prakticky se k nim přestěhoval. Ne že bych proti starému něco měl, ale od kainkary radši dál.

PŘÍKAZ ZNÍ VŠECHNO VYKOURIT

Jak jsem předpovídal, předčertější zasedání bylo skutečně poslední. Šel jsem dnes časně ráno kolem Domu Velké kůže a viděl jsem, jak několik úředníků přelepuje dveře zelenou páskou pro zákaz vstupu. Zpovzdálí přihlížela již dosti velká skupina lidí. Počkal jsem, až úředníci dokončí práci, a když sebrali kotouč pásky a lepidlo a scházeli k nám po schodech, přiblížil jsem se k jednomu z nich, který vypadal poměrně přístupně, a zeptal jsem se, co to dělají.

„Vždyt vidíte, ne? Zavíráme to tady.“

„A asi právě včas, co?“ (Už jsem se poučil, že jim člověk nesmí nikdy odporovat.)

„Tak jste si toho všiml?“

„No... proč zrovna teď, to nevím. Ale byly tu ty staré přičiny...“ (musel jsem postupovat opatrně, když jsem z něho chtěl něco vytráhnout).

„V našem oddělení, mladku, nikdy nedopustíme, aby nějaká přičina zasatarala. Naše heslo je vymýtit zlo od kořene. A v tomhle případě jsou tím kořenem myši.“

„Myši?“

„Přesně tak. Tady to máte černé na bílém, podívejte se.“ Vytráhl z kapsy nějaký papír a ukázal mi ho. Už jsem se po něm natahoval, ale on ucul. „Nesmím ho dát z ruky. Je to úřední dokument a žádná nepovolaná osoba se ho nesmí dotknout.“

Bylo to hlášení jednoho inspektora hygieny adresované jeho nadřízenému a říkalo se v něm, že během posledního zasedání v Domě Velké kůže se zpod podlahy ozývalo píštění myši.

„Tak co, spokojen?“ zeptal se mě úředník a opět papír složil.

Strčili jsem ještě zahlednout vyjádření dotyčného nadřízeného, jež znělo: „Okamžitě vyplýnovat“.

„A kdy ho zas otevřou?“ zeptal jsem se.

„Musí se vyplýnovat a potom vyvětrat.“

„Tak za dva tři dny?“

„Za normálních okolností by to tak bylo. Ale teď...“

„Tak jdeme, člověče!“ křikl na něho jeden z ostatních úředníků, kteří čekali opodál.

„Moment, informuji tady jednoho občana.“

A vysvětlili mi, že těmi současnými okolnostmi se myslí mentální potíže chemického průmyslu. Došlo totiž k mimořádnému přemnožení myši, švábů, štěníc a všekazů, zásobv fumigantů ve státních skladech byly vyčerpány a tovarny zatím nejsou s to přizpůsobit výrobu poprávce. Jde v podstatě o závažný problém, který již byl dán na pořad a brzy bude vyřešen. Úřady prozatím stanovily pořadí, podle něhož budou postupně řešeny nejnaléhavější případy. Místa, kde dochází ke shromažďování obyvateľstva jen občas, přijdou přirozeně na konec seznamu.

„Takže náš Dům zůstane zřejmě hodně dlouho zavřený,“ řekl jsem si spíše sám pro sebe.

„Už to tak vypadá.“

„Nemáte ponětí, jak dlouho přesně?“

„Nejsem věštec, ale obávám se, že jestli nenastane nějaká nová skutečnost, současná generace se nebude muset tím, čemu se dnes říká Dům Velké kůže, vůbec zabývat.“

Poděkoval jsem mu a odporoučel se. Na náměstí už nebyl nikdo. Když se u nás někde objeví úředníci, všichni zmizí, jako by každý úředník byl prašivý.

Na chvíli jsem se na náměstí zastavil, abych se ještě na Dům Velké kůže podíval ze strany. Díval jsem se na dlouhé řady oken, kudy za večerních zasedání proudil dovnitř svěží vzduch od západu, a zavzpomínal jsem na to, jak lidé pokáždě zaplnili úzkou ulici a tlačili se pod okny, aby slyšeli diskuse, a tleskali či pískali; vzpomínal jsem na to, jak ženy obětavě přinášely svým vyvoleným poradcům z Domu Velké kůže osvěžující nápoje, koláčky a ovoce, když se zasedání protáhlo dlouho do noci, i na mnohé podněty, jež

vesely z lidu a přicházely anonymně okny a často měnily směr debat v sále. Kdypak se asi náš Dům a tahle ulice zase naplní, kdy asi začne zase pulsovat živý kontakt mezi lidem a jeho poradci z Domu Velké kůže?

Kdosi se dotkl mého ramene a já se probral z úvah. Byl to úředník, s nímž jsem chvíli předtím hovořil.

„Chť bych vám ještě něco říci. Nemá smysl doufat, že se budou moci shromažďovat jinde. Ted k tomu zkrátka nejsou vhodné podmínky. Musí se vyplýnovat všechno, i pralesy.“

„Vždyť je nedostatek fumigantů.“

„Jen se nebojte, však my si už nějak poradíme.“

Bylo mi jasné, že mi naznačuje, abych tohle sdělení přečkal dál. Ale to se marně namáhal. Nejsm nic kurýr. Mým pracovním úkolem je být ve spojení s dětmi, které se hrabou na smetištích a hledají předměty pocházející z dávných časů, což činím ke všeobecné spokojenosti, ba dokonce jsem již byl za svou práci pochválen.

Zmínil jsem se o té záležitosti s dezinfikováním před Rudenciem, ale jen jakoby mimochodem, a aniž jsem dal nájevo své znepokojení.

„Cože, oni chtějí vykřovovat pralesy? To jsou blázní,“ na to on.

„Třeba nejsou.“

On se na chvíli zamyslí a potom povídá: „Koněčné, dokud nevykouří teky, at si pro mě za mě dělají, co chtějí. Hlavně když budu moci dál chodit na ryby.“

S KONZULOVOU NA MOSTĚ

Konzul kdovíodkud kolem mě poslední dobou neustále kroužil a bylo zjevné, že mě chce o něco požádat, ale neví, jak na to. Pokáždé když jsme se potkali, se zrovna rozpíjval v rozmilostech, poptal se na mé zdraví, potom jak se daří manince, a přitom mi horlivě tiskl ruku a ne a ne ji pusit. Kromě toho mi čas od času poslal nějaký dárek, tu olej z víkuni na potřání těla, jindy pro po-

silení mléko světlušky, nebo pár džbánek modré skotčovice, o které jsem se ale vždycky podělil s Rudenciem, protože on je ke mně také velkorysý, když dostane hodně darů.

Věděl jsem tedy, že mě konzul chce o něco požádat, ale ani zdaleka jsem neměl tušení, co to bude. Konečně si dodal odvahy a jednou v poledne se zastavil u našeho práhu předstíraje, že se vrací z dlouhého pochodu ke zříceninám. Podíval jsem se mu na lýtka, ale neviděl jsem na nich žádné škrábance od trnů a ani jeho chodidla neprozrazovala, že by se byl plahočil bůhvíjak neschůdným terémem. Předstíral jsem nicméně, že mu věřím, vyběhl jsem ho, ať se posadí, a nabídl mu misku kokosového mléka. Obrátil ji do sebe s přehnanou lačností, aby ještě posílil dojem únavy.

Zeptal jsem se ho, jaká byla cesta, kterou podnikl do Altamaty, a tím jsem mu nechtěně přihrál, to pro něho byla nečekaná příležitost a konečně mohl jít rovnou k věci. Pravil, že kvůli konzulovému skončila ta cesta naprostým flaskem, neboť museli každou chvíli zastavovat, aby si mohla na místech, která se jí zalíbila, vyvolávat obrazy z jejich historie.

„Od té doby, co objevila způsob, jak se vracet do minulosti, je naprosito vyloučeno, abych ji s sebou bral na cesty, kde mám pevný časový plán.“

„Ale musí to být úžasné, moci na určitém místě rekonstruovat minulé události a inspirovat se při tom okolní krajinou a stopami, jež po sobě zanechali její dávní obyvatelé. A opravdu to funguje?“

„Zdá se, že ano. Jenže při mých cestách je mi to na obtíž.“

„Musí znát věci, které nikdo nezná. Rád bych si s ní povídal.“

„Opravdu bys chtěl?“

„Moc rád.“

„A co kdyby sis ji sem na nějakou dobu vzal? Pár dní by u vás pobýla, trochu by vás poučila a pobavila, a já bych mohl v klidu dokončit svou cestu.“

A než jsem měl čas se k tomu vyjádřit, konzul chvatně vstal se slovy:

„Tak jsme dohodnutí. Zítřka brzy ráno je tady.“

Druhého dne ráno skutečně zastavil u našich dveří vůz

a konzulová se tu objevila se všemi svými zavazadly a sdělila nám, že konzul odjel časně ráno do Altamaty. Nezbyvalo nám nic jiného než ji u nás ubytovat.

Maminka z toho byla zpočátku nervózní, ale brzy ztratila ostych. Konzulová je velmi veselá a výřečně stvoření, a když chce, dovede být příjemnou společnicí. Zulta si ji sice příliš neoblíbila, ale vzhledem k tomu, že trávila většinu času vedle u Obelardových, neměla ani čas své antipatie projevit.

Hned po prvních rozhovorech s konzulovou jsem začal mít podezření, že ta metoda, jak vyvolávat obrazy z dávné minulosti, je buď pouhý její výmysl, nebo ji ještě zdaleka neovládá. Výsledky našich prvních pokusů byly velmi nepřesvědčivé a konzulová zdůvodňovala nedostatek jedinou tím, že se nemohla dostatečně soustředit, jindy zásahem různých rušivých vlivů, nebo tím, že nedosáhla správného naladění. Významné pokusy se vždycky odehrály, když jsem nebyl nablízku.

Neúspěchy tohoto druhu mi však nikterak nevadily. Jestliže zázáračná metoda konzulové za moc nestála, ona sama ano, a to počínaje od chodidel. Byl jsem si vědom, že je nešťastně prohlížet si nohy ženy, která je naším hostem, ale nemohl jsem si pomoci. Můj zálibný pohled ji našťásti neurážel, ba dokonce se mi zdálo, že ji těší. Večer jsme se chodili projít na most nebo do zřícenin Mosazného města a sedávali jsme na zídkách ještě vyhřátých od slunce, či na Hřbitov vozidel, jejichž obrysy připomínají v šeru zuhebnaté kostry jakýchsi nestvůr.

Jednou večer, když jsme seděli na odpočívadle při vstupu na most, konzulová upadla do transu a začala mi sdělovat poznatky o historii národů, které v průběhu času žily na řece právě v tomto místě. Dělal jsem, že ji poslouchám, ve skutečnosti jsem však myslel na její chodidla, která jsem měl tak blízko. Ani jsem si nevšiml, že už přestala mluvit. Konzulová mnou zatřásla a řekla:

„Ty myslíš na moje chodidla. Máš chuť se jich dotknout.“
Přiznal jsem, že je to tak. Přiznal jsem, že její chodidla mi nedají spát.

„Jestli chceš, můžeš si je vzít na klín a hladit je.“

Nemusela mi to říkat dvakrát, a s její pomocí — neboť je

ke mně hbitě natáhla — jsem si položil její nohy do klína a dlouho jsem s nimi nakládal se zbožností, jakou zasluhovaly, pod ochranou noci, jež byla našim jediným svědkem. Občas jsem si v duchu říkal, že to snad ani nejsem já a že to, co se děje, je snad jen jeden z mých snů... Ale co na tom záleželo? Chodidla konzulové spočívala na mém klíně, měl jsem je ve svých rukou a tato skutečnost mi postáčovala.

Náhle konzulová zase nohy stáhla, a pokládajíc je na zem, řekla:

„Tak už dost. Nejsem ze železa.“

„Ještě chvíličku,“ žádonil jsem.

„Ne a ne. Už dost a hotovo.“

„Bylo to tak pěkné...“

„Až zas jindy. Vždyt není konec světa. Už je pozdě a mně se chce spát.“

Okouzlení pomínulo. Vstali jsme a mlčky kráčeli po temné a pusté cestě. Konzulová šla spěšně vpředu, já za ní jako poslušný psík.

U jezera se pořádala zábava, již zdádky jsme viděli zář pochodni a stíny tanečnicků odtrázející se ve vodě. Navrhl jsem, abychom se tam zašli podívat, ale konzulová můj návrh zamítla:

„Dokud bude můj muž pryč, nechci se ukazovat na žádných záhvách.“

Velmi rozumné, pomyslel jsem si. A poněvadž už jsem neměl co říci, zeptal jsem se na konzula, zda už dal o sobě vědět a kdy se vrátí.

„Proč se ptáš? Máš strach? Nebo výčitky?“ zeptala se.

Výčitky jsem neměl, ale strach ano: strach, že až tady konzul bude, nebudu moci hladiť konzulové chodidla.

„Mám strach,“ odpověděl jsem jí.

„To jsem si mohla myslet. Celou dobu ses třásl. Když se takhle třesete, je jasné, že umíráte strachem.“

Tak jsem se dozvěděl, že nejsem jediný, kdo v naší zemi hladiť konzulové chodidla. Já to asi nikdy nebudu se ženami umět. Zahofkl jsem a už jsem neměl chut mluvit.

Kus dál jsme potkali skupinu mladíků v maškarních kostýmech. Hráli na ganzu, tloukli na bubínky a do pánve a tropili pří-

šerný povyk. Když poznali konzulovou, utvořili kolem ní kruh a začali zpívat a tancovat. Konzulovou to rozdráždilo, rozpusťla si vlasy a přidala se k nim a celá společnost se ode mě vzdalovala ve veselém rejji.

Šel jsem domů sám, rozčarován a zatrpklý, říkal jsem si, že od žen může člověk čekat jen to nejhorší, a vymýšlel jsem pomstu.

Naštěstí mi konzulová na nějaký čas zmizela z očí.

NEBESKÉ KORÁBY

Maminka už řadu dní stuně a my, to jest já a Zulta, o ni máme starost. Rudencio se o její zdravotní stav nezajímá, téměř se tu neobjevuje, a když přijde, tak jen na skok a vzdýčky má naspěch. Pravda, má děti, ženu a různé povinnosti, ale mohl by nicméně projevit dobrou vůli a zajít k nám častěji, alespoň se zeptat, jestli maminka nepotřebuje něco, co je pro nás nedostupné.

Maminka ztratila životní elán a nemá už zájem ani o bylinky, což nás znepokojuje nejvíc. Pokud neleží, vysedává celý čas strnule a mlčky na špaluku před domem a jenom v podvečer, kdy po obloze přelétají nebeské koráby, poněkud obživne a rozhovoří se o dobach, kdy tady přistávaly, a o tom, jak lidé jejich přilet oslavovali. Maminka pochopitelně tu dobu sama nezažila. To, co nám vypráví, slyšela od svých rodičů, kteří to slyšeli také od svých rodičů, a tak bychom postupně došli až do vzdálené minulosti.

O tom, že tady za dávných dob přistávaly nebeské koráby, nepochybují. Na mnoha místech o tom ostatně existují důkazy a Zapovězené sklady jsou plné různých předmětů, jež koráby přivážely a nechávaly zde, zřejmě jako dary pro toho, kdo o ně stál. Ale některé maminčiny příběhy mi připadají přece jen příliš neuskutečné. Jak mám věřit tomu, že lidé, kteří v nich cestovali, netrpěli chorobami, neumírali a znali všechna tajemství země i nebe? To mohou snad leda nějaké pohádkové bytosti, a ty by zase nepotřebovaly k létání koráby.

Maminka teď také s oblibou mluví o otci. Stačí, abychom

se já nebo Zulta přiblížili k jejimu lůžku, když chceme zjistit, zda něco nepotřebuje, a hned o něm začne mluvit. Nás už, upřímně řečeno, dosti unavuje stále poslouchat, jak byl silný, chytří a velmi odvážný, a že když si vyjel na lov, vždycky se vracel s vozem vrchovatě naloženým jeleny, divokými prasaty, kapybarami a léta-
jícími kajmany, což nám stačilo k obživě na celý měsíc a ještě jsme část rozdali sousedům.

Nebaví nás už poslouchat ani to, jak byl otec v mládí často povolávan, aby se zúčastnil výprav na území Aruguy, a že měl zvláštní schopnost chytat je živé, aniž jim přitom ublížil. Mnozí z těch, které takto přivedl, u nás potom pracovali na polích, přejali naše zvyky, naučili se náš jazyk, oženili se a teď tu žijí na venkově spořádaným životem. A když některý oceňovaný Arugua uprchl, nikdo ho neuměl chytit tak rychle jako můj otec.

Pro své umění chytat a krotit Aruguy byl otec zvolen ubíšuou v Domé Velké kúže a tuto funkci pak moudře a oddaně vykonával více než dvacet let: dovedl zabránit vstupu nežádoucích osob stejně jako odzbrojit zločince, řešit spory a uklidňovat rozlícené žádatelce. A ještě dnes se traduje, že před ním ani po něm nebyl ubíša, který by se mu vyrovnal.

Vzpomínám si na otcovu evaporaci, neboť to byla první, které jsem se v životě zúčastnil. Maminka nám vyprávěla, že já s Rudenciem jsme rušili obřad, že jsme si celou dobu hráli a smáli se, až nás nakonec strčili do dvou košů a vytáhli nahoru na jakýsi stožár. Zulu obřad značně vyděsil, a od začátku do konce se chovala vzorně.

Špatné chování při otcově evaporaci nás s Rudenciem přišlo draho. Měli jsme potom jistou dobu zakázáno objevit se na veřejnosti, a když maminka potřebovala odejít z domu, zavírala nás každého do jednoho velkého koše. Nesměli jsme jíst maso žádného ptáka, který léta, ani žádné ovoce, které roste na stromě, a brzy se nám pořádně zprotivilo jíst stále jen slepice, pásovce, ještěčky, rajčata, plody gabiroy, ananas a meloun, tedy jen zvířata a plody, které se rodí a žijí při zemi. Nevím přesně, jak dlouho trest trval, ale vzpomínám si na den, kdy maminka přišla domů celá rozradostněná, objala nás a políbila a řekla nám, že Dům Velké kúže nám odpustil a že už můžeme chodit ven a jíst všechno.

Pro mé odpuštění znamenalo mnoho, na rozdíl od Rudencia, protože ten zákaz nedodržel, a jak jen mohl, ukradl u sousedů nějaké jídlo a tajně je pojídal. Já tím velmi trpěl a byl jsem přesvědčen, že za to Rudencia určité strhne nějaká kletba. Dnes vím, že jsem trpěl zbytečně; a žije-li dnes v naší zemi šťastný člověk, pak je to právě Rudencio, a téměř každý mu to závidí.

Rudencio se zkrátka narodil jako dítě štěstěny. Ať se na našem území přihodí cokoli zlého, jeho nic nevyvede z míry. Že evaporovali Lucendovy, naše sousedy a přátele? Dobře jim tak. Neměli doma přechovávat předměty, které mají být odevzdány do Zapo-
vézených skladů! Jediné, co Rudencia zajímalo, když jsme se tu zpřávu dozvěděli, bylo, komu asi připadne dům Lucendových. A o několik dní později už patřil jemu — měl na to všechny papíry — a pronalal ho jednomu kolegovi z práce. Že uzavřeli Dům Velké kúže? Dobře udělali. Stejně byl jen pro zlost, darmo tam vznikaly spory. A jestli prý jsem si nevíšiml, jaký je od té doby u nás klid.

Někteří lidé tvrdí, že Rudencio je nebezpečný, protože všechno vypráví kankarovi, svému tchánovi, a ten že to zase povídá umah-
lovi, ale já tomu nevěřím. Dá se říci, že Rudencio je lhotejný a bezcenný, ale špeh není; totiž alespoň se mi nezdá, že by byl.

Když u nás byl naposledy, přinesl Rudencio mamince plný pytel darů: především spoustu jídla, to maminka dala stranou, aby se podělila se sousedy, kusy barevného plátna, které se nosí uvázané na hlavě, kolem pasu nebo přes ramena, vzácné ovoce z kankarova sadu, které on posílá pouze důležitým osobám, a také různé ná-
hrdelníky, náramky, náušnice — z kamenů, kovu, ze semen, kostí i prachů očí impregnovaných pryskyřicí z angika. Maminka byla dary nadšena, zejména plátěnými šátky a šperky, a trvala na tom, že vstane a všechny dary si jeden po druhém vyzkouší.

Ale jako vždy Rudencio nakonec zkažil mamince radost svou netaktností. Před rozloučením se k ní přiblížil, když si zkoušela před zrcadlem jeden náhrdelník z kamenů, mocně jí plácl po zádech, až se zapotácela, a pronesl:

„Teď už snad konečně přestaneš s tou svou mánií, že jsi ne-
mocná. Moje tehyně je starší než ty, a ještě tancuje karangolu.“

A potom prohodil ke mně a k Zulté: „Jen nechte stařenku kvokat, vzdýt jí nic není. Ona je takový náš zdravý nemocný.“

Maminka měla po radosti, vylezla si na lůžko a mlčky ulehla. Ani si neuklidila dárky, a tak zůstaly rozházené po rákosovém stole. My se Zultou jsme se všemožně snažili ji rozptýlit, ale ani se na nás nepodívala.

Později, už večer, nás zavolala ke svému lůžku, a když jsme si k ní sedli, promluvila k nám prosebným hlasem:

„Chci, abyste mi něco slibili.“ Dala nám chvilku, abychom se připravili, a dopověděla: „Nechci být evaporovaná. Vim, že je to riskantní, ale musíte si nějak poradit. Nechci být evaporovaná. Slibujete mi to?“

Dívala se na nás oba úzkostným pohledem. Aniz jsme se být jen pohledem se Zultou domluvili, oba jsme jí to slibili.

NÁVŠTĚVA V MINULOSTI

Slyšel jsem, že přistávací plochy, kam sestupovaly nebeské koráby, mají být zamořeny. Chtel jsem je naposledy spatřit, ještě než bude vydán rozkaz zničit je. Jako děti jsme si tam s Rudenciem a s ostatními kluky hrávali, ačkoli už tenkrát to bylo takové začarované místo. Dnes se do těch končin už téměř nikdo neodváží kvůli houšt, které se všude rozrostlo. Když jsem tam naposledy byl s maminkou na bylinkách, vrátili jsme se s poškrábanými lýtky a chodidly rozpíchanými od trnů volských tlam a suchých výhonků mallic.

Vyrazil jsem brzy ráno, dokud slunce ještě nepražilo, a vzal jsem si s sebou luk, oštěp a skicák na kreslení, abych pro případ, že to místo opravdu zamoří, měl na památku zachycenou jeho dnešní podobu. Není sice zakázáno, alespoň pokud je mi známo, chodit na přistávací dráhy ani si je kreslit, ale pro všechny případy jsem přesto raději schoval skicák pod tuniku a ještě jsem šel ráfí novaně kus oklikou, než jsem se dal správnou cestou. Zrovna kolem té cesty se totiž staví bloky obecních obydlí, mnoho nezná-

mých lidí tam vytrhává bambus, udusává hlínu a zatouká kůly, a já nechci riskovat, že si mě třeba všimne nějaký špicl přestrojený za jednoho z pracovníků.

Nasitřel se o mě nikdo nezajímá a já se velkou část dne potuloval po plošinách, dělal si náčrtky, opisoval nápisy a uvažoval o tom, k jakému účelu asi ty stavby sloužily: jejich stěny byly z materiálu tvrdého jako kámen a ze stejného materiálu byly zřejmě i dráhy rozdělené na čtverce stejné velikosti. Na jednom konci plochy se tyčila válcovitá věž.

Vystoupil jsem na věž po železném schodišti, již značně prorezlém, a ocitl jsem se v jakési kruhové hale, která by byla skýtala výhled do všech stran i na oblohu, kdyby se věž nedusila pod hustým porostem lián, popínavých stvolů a listím všelijakých těch trnitých rostlin, jež zarůstají dlouho opuštěná místa.

Podlahu haly tvořily železné, řídkce kladené nosníky, a mezery mezi nimi vyplňoval hustý křovinný porost, který tam prorůstal zdola. Zkusil jsem na jeden nosník stoupnout. Prohnul se a za praskal. Rozhodl jsem se proto zůstat na posledním schodu.

Mezi listím a spleti lián jsem objevil jakýsi balkón obepínající kolem dokola téměř celou věž. Stálo na něm roztroušené několik železných židlí, některé bez sedadla, jiné bez opěrky, další ležely překocené. Malíčkými obdélníkovými okénky se na balkón draly seschlé a všelijak pokroucené haluze, takže celá věž vypadala jako obrovské vosí hnízdo podepřené rostlinstvem, jež ho obchvacuje. Shora z balkónu, z trámů i z rámu velkých oken mě nedůvěřivě pozorovaly různobarevné ještětky.

Sešel jsem po schodišti a vrátil jsem se na téměř holou plochu z obrovských čtvercových dlaždic, na níž jen v mezerách mezi dlaždicemi a škvřích vyhledaných zubem času tu a tam rostly trsy trávy a různého bylí.

Dlaždicová plocha je dlouhá a úzká a po okrajích jsou na ní těsně při zemi rozestavené jakési železné výklenky chráněné mřížkou, které zřejmě sloužily v noci k ochraně světél. Kdybychom tak my měli potřebné znalosti a prostředky a mohli si vybudovat podobnou dráhu, která by vedla alespoň do neefektivovanějších míst naší země — a nemusela by ani být tak široká. Jak by pak bylo

snadné cestovat! To, že lid, který tu v dávných dobách žil, zmizel z povrchu země, nebylo rozhodně způsobeno ani jeho zaoctalostí, ani nedostatkem prostředků, ani tím, že by se mu žilo těžce.

Bude-li ještě čas, vezmu sem k přistávacím plošinám v některém z příštích dnů konzulovou; kdoví, třeba se jí podaří vyvolat tou její metodou historii tohoto místa, věže, korábů i cestujících, kteří z nich vystupovali.

Pokteslil jsem několik listů náčrtky dlaždicové dráhy, výklenků, věže a okopíroval také nápis na kovové desce zabudované do kamenného pilíře u vchodu na přistávací plošinu. Škoda, že u nás nikdo nezná jazyk, v němž je nápis napsán. Stejně si však skicák pečlivě uschovám. Jestli tohle místo opravdu zamorí, možná ho jednou, za mnoho let, někdo najde a dozví se z něj, jak vypadaly plochy, na nichž přistávaly nebeské lodi, a možná dokonce rozluští ten nápis.

PODIVNÝ LID V MOKŘINÁCH

Od jisté doby jsme začali zaznamenávat, že v mokřinách, kde rostou palmy buriti, v místě, kde řeka tvoří velkou tůň a posléze obtéká kopce, se děje něco neobvyklého. V důsledku častých záplav stojí palmový háj na močálu, a proto se tam málokdo vydá, snad jenom lovci svišťů, zvířat, která ale v podstatě nejsou k ničemu. Kdysi sem chodili sbírači palmových listů, ale vzhledem ke krizi, jež v posledních měsících postihla odvětví stavebnictví, už nikdo palmové listy na pokrytí svého příbytku nepotřebuje.

Proto nás udivilo, když jsme večer začali v mokřinách slyšet zvuk bicích nástrojů v rytmu batuque a povyk. Ale trvá někdy dlouho, než se od údivu nad určitými okolnostmi dojde k jejich objasnění, a my nemáme čas ani možnost sledovat vše, co se děje na našem území, a tak jsme tyto úkazy zdůvodnili sami sobě a všem těm, které nejvíce znepokojovaly, tak, že ten hluk mohla způsobit jediné skupina uprchlých Arugůů, nebo že se tam trénuje na slavnost hodů dýní. Tuto slavnost mohl lidé odsuzují právě proto, že

je značně hluchá a že narušuje obvyklý pořádek a klid, ale většina ji považuje za zábavu, a úřady jsou v tomto směru zatím tolerantní. Ta druhá hypotéza se mi zamlouvala méně než první: házet dýní v mokřinách terénu přece nemůže slát za nic. Dýně musí dopadnout na tvrdý podklad, aby se dužnina a jádra rozprskly na všechny strany. V tom je právě kouzlo hry.

Jednou se maminka vrátila ze sběru bylinek a vyprávěla, že v močálu vyrostlo velké množství kolových obydlí a mnoho dalších ještě vyrostle, soudě podle toho, že z bažiny třetí řada kůlů. Šel jsem se tam hned podívat, a opravdu, na nejmokřejším místě vyrostla celá vesnice, jejíž příbytky byly navzájem propojené můstky z kulin svázaných liánami.

Později se mě ptal Rudencio, jestli o lidu, který se usadil v mokřinách, něco vím. Protože jsem již byl upozorňován na bratrovu tajnou činnost, předstíral jsem nevědinnost a naivními otázkami jsem se snažil vyzvědět naopak něco od něho.

„Nevím nic víc, než co se povídá,“ odpověděl mi.

„A co se vlastně povídá?“

„Že se tam shromažďují proto, aby pojídali koňský trus.“

„Proč zrovna koňský trus? To má být nějaký slib? Nebo oběť?“

„To bych právě rád věděl. Měj oči otevřené, a jestli něco zjistíš, tak mi to přijď říct.“

Podle toho, jak se mnou Rudencio mluvil, jsem nabyl podezření, že toho ví ve skutečnosti mnohem víc. Snažil jsem se ho vyprovokovat k větší sdlnosti, ale aniž jsem příliš naléhal. On se však stáhl do sebe a rychle se měl k odchodu, nejspíš proto, aby se vyhnul dalším otázkám.

Nebyl jsem z toho vůbec moudrý. Že by se nějaká cizí tlupa přišla skrýt do mokřiny jen proto, aby tam pojídala koňský trus? Probrál jsem tu podivnou událost s maminkou a ona si vzpomněla na jeden rozhovor, který měla kdysi před lety s otcem a když jí otec vyprávěl, že na jedné ze svých cest do Altamary poznal kmen, který pojídal koňský trus, ne však z hladu, ale že to pro něj byl prostředek, jak navázat spojení s neviditelným světem. Má to tedy přece jen co dělat s náboženstvím?

Pověděl jsem to Rudenciovi, ale on tomu zřejmě nevěřil a záhadně se usmál:

„Tak náboženství říkáš? No jen ať si dají pozor!“

Už jsem se ale nedozvěděl, jestli se ten národ v mokřinách má mít na pozoru proto, že jist koňský trus může být škodlivé zdravotní, nebo zda se proti němu něco chystá.

Mívám na Rudencia někdy zlost, protože občas dělá věci, které mi připadají chybné nebo ničemné, ba přímo nelidské. Ale v mnoha případech mu nakonec dám za pravdu. Téměř vždy se mu podaří vyvodit nebo zjistit, co se bude dít, dřív než mně. Jako třeba teď. Kdyby on nebo někdo jiný z kruhů, v nichž se pohybuje, nebyl bdělý a v pravý čas nezasáhl a neuskutečnil potřebné opatření na obranu proti lidu z mokřin, kdo ví, co by s námi teď bylo!

Události však náhle dostaly nečekанý spád. Už jsme si zvykli na večerní povyk podmalovaný zvukem bubinků a chřestidel a byli jsme dokonce naklonění myšlence přijmout cizince jako dobří sousedé, když oni se náhle rozhodli vystřelit růžky. Za jednu jedinou noc napadli osm příbytků v blízkém okolí a odnesli všechno, co pobrali, včetně dětí. Následující noci opět zautočili a louplili drůbež a mnoho dětí vyrvali z jejich kolébek a lůžek. A když potom narazili na odpor, odpověděli požáry a plundrováním všeho, co jim přišlo do cesty.

A tehdy zasáhla balónová jednotka a za bílého dne, když nás silnici pokojně spali odpočívající po nočním táhnutí, srovnala se zemi jejich obydlí v palmovém háji. Na těch několik málo, kteří vyzázi živi, byl uspořádán hon, byli dopadeni a evaporováni.

Takový trest mi připadal přehnaný. Mohli přece být uvězněni, souzeni a ti, jejichž podíl viny byl menší, potom vyhnáni. Když jsem tohle řekl Rudenciovi, soucinně se na mě podíval a řekl:

„A kam by je měli vyhnat?“

„No tam, odkud přišli.“

„Oni nepřišli odkud. Už jsme to všechno prošetřili.“

„Jak to? Nikdy jsme je tu přece neviděli, až najednou se tu zničehonic objevili.“

„No vidíš, to je právě to, že se tu objevili jen tak zničehonic.“

A víš jak? Vyrašili z trusu koní, kteří se pasou v mokřinách.“
Dnes jsou všichni majitelé koní povinni sbírat veškerý trus svých koní a denně ho odevzdávat úředně jmenovaným sběračům, kteří ho odvázejí k obrovské peci, kde je spalován pod dohledem bdělých dozorců. Je zakázáno zpronevěřit být jedinou koblihu, třeba jen na pohnojení jednoho keříčku rajčete.

ZULTA A EDUALDO

Zulta nás večera velmi zamnoučila. Ráno odešla k Obelardovům, že jim pomůže při sklizení rebarbory. Sázejí ji ve velkém a vyrábějí z ní víno pověstné v širokém dalekém okolí. Jejich víno se prodává v hliněných džbáncích různých velikostí a musí se potom nechat stát pod širým nebem, aby vstřebalo měsíční svit, pod jehož vlivem teprve dozraje, a jak říká starý Obelardo, dostane patřičný tíž. Já osobně nemám to víno nijak zvlášť v oblibě, připadá mi poněkud trpké, ale většina lidí je považuje za nejlepší na světě.

Zulta vyšla brzy ráno a vzala si s sebou srp s krátkou násadou a na ochranu před prudkým sluncem klobouk z banánovníkových listů, ale před polednem se najednou vrátila a tvářila se tak, že nás to s maminkou polekalo. Přišla, vrhla se na lůžko a zůstala ležet na břiše odmítajíc odpovédět na naše otázky. Dostali jsme z ní jen to, že se pohádala s Edualdem.

Tak to není nic tak hrozného, pomyslel jsem si v duchu. Edualdo se tu co nevidět určitě objeví, a zase se usmíjí. Řekl jsem Zulte pár slov, abych ji utěšil, a odešel jsem na dvůr třídit nálezy, které přinesly děti během týdne a jež už měly být uloženy v Zapovězených skladech.

Zabral jsem se do práce, třídím a popisuji nalezené předměty, když Zulta najednou vyšla ven s opuchlým očima, opřela se o bambusovou stěnu a předstrajíc, že si je se zájmem prohlíží, vzala do ruky jeden předmět, potom zase jiný, až konečně vykloupila, co měla na srdci:

„Jsi dobrý bratr?“ zeptala se mě.

„Jak to mám vědět! To můžeš posoudit jediné ty, ty jsi moje sestra.“

„A chceš mi to dokázat, že jsi dobrý bratr?“

„Copak jsem zatím nebyl?“

„Nemluvrme o tom, co bylo, ale o tom, co je.“

„Tak mluv.“

„Pomůžeš mi s Edualdem?“

„Jak jestli ti pomůžu?“

„Tak, jako to udělal tenkrát Rudencio s tím Arugnou, který u nás pracoval.“

„Šlo o jednu politovánímhodnou epizodu ze života naší rodiny.“

Bohužel se to muselo stát, ale dohodli jsme se, že o tom už nikdy nikdo z nás nebude mluvit.

„Myslel jsem, že tuhle záležitost jsme jednou pro vždy uzavřeli.“

Na tom jsme se přece dohodli, ne?“

„Takže mi nechceš pomoci?“

„Ne.“

Zulita se vrátila dovnitř a vypadalo to, že se smířila s mým rozhodnutím, a já pokračoval ve své práci, aniž jsem našemu rozhovoru přikládal větší význam. Chvilku nato zavřel pes. Zdvihl jsem oči od práce a vidím Edualda, jak se džbanem vína na rameni prolézá dítou v plotě.

Odložil džbán na zem a zůstal stát opřený o stěnu, zhodnotil počasi, vypal se, co dělá, až konečně přestal chodit kolem horké kaše a zepřel se na Zulitu. Přesně, jak jsem předvídal.

„Zulito! Máš tu návštěvu!“ křikl jsem dovnitř. Edualdo čekal na moji sestru a přitom mi vysvětloval:

„Trochu jsme se u nás pohádali.“

„To jsem si domyslel.“

„Zlobí se hodně?“

„Však uvidíš.“

Edualdo naléhal, abych ochutnal víno, že prý je ze zvláštních zásob. Tomu jsem věřil, protože mu zjevně velice záleželo na tom, aby se zavděčil. Řekl jsem, že ho ochutnám, ale až jindy, a šel jsem sám uložit a zároveň se podívat, proč to Zulitě tak dlouho trvá. Stála u ohniště a míchala v hrnci jakousi nazelenalou tekutinu,

z níž vycházel černý štiplavý kouř. Pomyslel jsem si, že to bude nejspíš polévka nebo nějaký lék pro maminku, a vrátil jsem se na zápraží, abych to sdělil Edualdovi.

Dělal jsem mu tedy společnost a snažil jsem se zavést hovor tu na sklizené revenci, pak zase na jejich obchody s vínem, ale on mě téměř neposlouchal a stále myslel na Zulitu, a ta ne a ne přijít. Edualdo byl čím tím nervóznější, sedl si, za chvíli vstal, chvíli chodil po dvoře sem a tam, tu si utrl list citronku, potom zase list skoricovníku, chvíli ho žvýkal, pak ho vyplívl a zase si sedl.

Konečně se Zulita objevila ve dveřích a dlouze se na něho podívala. Tvářila se v tu chvíli pokorně jako malá holčička litující své neposlušnosti. Edualdo k ní poněkud rozpáčitě popošel, položil jí ruce na ramena, opřel se čelem o její čelo a tak zůstali, domlouvali se pouze dotykem čel. Cítil jsem, že bych je měl nechat o samotě, a odešel jsem do zahrady. Nabral jsem z cisterny kbelk vody, sebral pár spadlých plodů genipy (je z nich dobrý salát), a náhle mnou projela jakási předtucha.

Vrátil jsem se spěšně před dům a ještě jsem zastihl Edualda, jak drží v ruce miskou té podivné tekutiny a chystá se ji vypít. Zulita ho pozorně sledovala. Musel jsem jednat rychle.

„Počkej, Edualdo,“ povídám mu. „Dej si napřed trochu skotivovice. Dojdu pro...“ — a jak jsem šel kolem něho, schválně jsem do něj vrazil. Miska mu vypadla z ruky, převrtila se a tekutina se rozlila po udusané hlině.

„Přinesu ti jinou,“ povídá Zulita.

Naštěstí v tu chvíli přicupovala slepička, která kolem sháněla potravu, klovla do vyhlité tekutiny, několikrát ještě poskočila a pak, škabajíc sebou ve smrtelné křeči, celá rozčepřená padla na zem. Podíval jsem se na Edualda, on se podíval na mě a dal mi očima znamení, že pochopil.

Když se Zulita vrátila s další miskou, zmizel už dítou v plotě. Neměl jsem odvahy se na Zulitu podívat. A nepocitoval jsem jen strach. Cítil jsem také stud a byl jsem zarmoucený a rozčarováný. Tak takovouhle mám sestru. To je stokrát lepší být bratrem Rudencia. Koneckonců to, co tenkrát udělal s tím Arugnou, bylo v zájmu bezpečí nás všech.

Slyšel jsem, jak jeden poradce jednou pronesl, že vše na tomto světě je pomijivé. Třeba takový most: stojí od nepaměti, chodí přes něj otec, jeho syn, vnuk, praprapravnuk a vypadá to, že se objevil při stvoření světa a že bude stát na stejném místě navěky. Jenže pak jednou v noci přijde náhle velká voda a most strhne i s pilíři a se vším všudy. Ráno se lidé probudí a zjistí, že most je pryč. Jak je to možné? prají se. Zkrátka je s ním amen.

Nebo takový jatobá dvacet sáhů vysoký, a najednou ho vrnžiku rozštípně blesk a strom padne. Anebo vůl, který je vpravdě ztělesněním síly, který táhá celé klády, se najednou probudí a je v posledním tažení, slintá a už se nedokáže zvednout, a to všechno jen proto, že ho na pastvě uškli do pysku had.

Jsou-li i značně odolné věci pomijivé, což teprve lidé, i ti nejsilnější?

V Den značení nádobí, což je obřad, který se týká pouze žen, jsme s Rudenciem využili volna a šli na balónové ryby. Vypůjčili jsme si na to od Obelardových vůz, protože jsme měli v úmyslu strávit u řeky celý den a chytit alespoň půl tuctu balónovek a tolik bychom jich na zádech neodnesli.

Při lovení jsme si hodně povídali, ale jen o bezvýznamných věcech, on totiž Rudencio vážná témata nesaší.

Jsem si jist, že ho nic netížilo, když mi něco tají, okamžitě to na něm poznám. Všechno to, co se potom událo, bylo i pro něho překvapením.

Když jsme dorazili k řece, nejdřív jsme si dali na kuráž rundu skoričovice, a hned jak jsme vlezli do vody, chytřili jsme dvě pořádné balónovky. Uspali jsme je mlékem taioby a položili na vůz břichem vzhůru, aby nevrhly. Rudencio si potom dal ještě pár hlitů skoričovice a začal napodobovat různé známé. Od dětství tohle umění výborně ovládal a já se smál, až mě bolely všechny svaly v obličejí, když napodoboval svého tehána, tehyni, některé poradce, konzula z Orongonga s jeho máni luštit staré nápisy na hranicích kamenech,

konzulovou, maminku i mne. Potom už bylo zbytečné lovit dál, protože balónovka je velmi plachá ryba.

Kolem čtvrté odpoledne začal foukat od pralesa studený a vlhký vítr, a tak jsme se rozhodli vrátit. Co do množství ryb jsme se moc nevyznamnali, ale strávili jsme zábavný den, což se dnes tak často nestává. S délbou úlovku jsme byli hned horovi: Rudencio se vzdal svého podílu a navrhl, abych si jednu rybu nechal já a druhou abych dal Obelardovým za zapůjčení vozu.

Chtěl jsem nejprve zavézt Rudencia domů. Pil mnohem víc než já a už se mu poněkud pletly nohy. Když jsme jeli po cestě Odlévání oštěpů, poznali jsme, že v osadě se děje cosi neobvyklého. Skupiny turunšů v plné polní zastavovaly pocestné a prohlížely je. Já se raději každému turunšovi zdálky vyhnou, avšak tentokrát jsem měl vedle sebe Rudencia, zetě kainkary, a tak jsem se odvážil jet dál.

Když turunšové spatřili náš vůz, seřadili se napříč přes cestu jeden vedle druhého, abychom nemohli projet, s oštěpy oprřenými o zem a hroty vystřčenými dopředu.

„A hele! Ztělesněná blbost,“ poznamenal Rudencio a posadil se zpětma.

„Dál jed ty,“ povídám mu a dal jsem mu oteče do rukou.

„Ouhaa!“ vykřikl velitel turunšů, zamířil k nám a nařídil nám zastavit.

„To je ale drzost. Drž se, protože já do nich budu muset s tím vozem vjet,“ rozčílili se Rudencio.

„Klid,“ já na to, ale pro všechny případy jsem také přidržoval oteče. Rudencio poslechl. Zastavili jsme a čekali.

„Jedete odkud?“ zeptal se turunša.

„Z ryb.“

„Z ryb. A jedete kam?“

„Domů.“

„Domů. Ukažte známky.“

„Třij! On musí opakovat všechno, co člověk řekne!“ odplivl si Rudencio otráveně. Musel jsem ho znovu uklidňovat.

„Ukažte mi známky,“ opakoval turunša.

Rozepnul jsem si pouzdra, která musíme všichni nosit zavě-

šená na krku, vyrndali jsme své známky a ukázali mu je. Rudencio to dělal všechno velmi pomalu, aby dal jasně najevo svou nevoli. Máne turunša známku okamžitě vrátil, ale Rudenciovu dlouze zkoumal.

„Je v pořádku. Ale můžete si ji už vyměnit za falovou a měl byste se o to postarat co nejdřív.“ A s přátelským úsměvem bratrovi známku vrátil.

Potom se podíval na své podřízené pohledem, v němž se zračilo přání, aby tam nebyli. Konečně si dodal odvahy a poutich Rudenciovi řekl:

„Byl bych rád, kdybyste mi laskavě mohl věnovat chvílku času. Ale nechci mluvit tady. Můžu si vylézt k vám na vůz?“

„Není tu místo,“ na to Rudencio.

„Dozadu k nákladu.“

„To se musíte zepřít tadyhle mého bratra. Tady poroučí on.“

Souhlasil jsem a turunša si vylezl nahoru, uložil oštěp na strupáko vozu a posadil se jedné rybě na břicho. Rudencio přitáhl opatře, popohal koně a vyrazil jíme. Když jsme mířeli ostarai turunši, kteří vše sledovali s nechápavým výrazem, velitel jim oznámil, že odjíždí za účelem jistého pátrání a že se brzy vrátí.

„A vy tady budete ostražit. A nikomu nic neslevit!“ natřídil jim.

Vrchní turunša chtěl, aby se Rudencio za něho přimluvil ve věci jeho povýšení na turunšaku a uspsíl její vyřízení.

„Chápejte, mám rodinu,“ vysvětloval nám, „a oni mě opomenují, protože jsem tam neměl nikoho, kdo by na to dohlédl. Kdybyste ztratil slovíčko s tchánem, to by mělo velkou váhu, zvláště teď, když má v rukou veškerou moc.“

„Jak to veškerou moc?“

„No tohle! Copak vy nevíte, že se stal novým umahlou?“

„Cože?“

„No ano, přibližně od poledne je naším novým umahlou.“

„A co ten starý?“

„Evaporovali ho.“

„Nedělejte si legraci, člověče.“

„Opravdu ho evaporovali. Každý už to ví. Proto máme za

úkol střežit strategické body, dokud se situace neuklidní. Bude lepší, když tady slezu. Zatím je situace ještě nevyjasněná. Mohu tedy počítat s vaší pomocí? Jsem turunšunka Eudóxió z brigády Kuriango, k vašim službám.“

Turunša slezl z vozu, zvedl oštěp k poctě a dal se do běhu, aby se vrátil ke svým druhům.

„Věříš tomu?“ zepřal se mě Rudencio, když jsme byli opět sami.

„Vim já. Každopádně něco visí ve vzduchu. Víš, jak by riskoval, kdyby šílil takovéhle fámy?“

„Jestli je to pravda, tak to mění celou situaci.“

Čím více jsme se přibližovali k centru osady, tím byl zmatek větší. Ulice byly plné lidí, kteří mávali vlajkami, zpívali, křičeli, rozbíjeli o zdi kameninové nádoby, smáli se a napodobovali prsknutí evaporace. Několik se jich pokusilo zadržet náš vůz, ale Rudencio každého pořádně přetráhl bičem.

Jakmile jsme našli v davu volné místo, vzdýčky jsme s vozem vyrazili, ale vzápětí jsme byli nuceni zase zpomalit. Na náměstí Obětí jsme však natáz zastavili. Jakási vychrtlá žena se špicatou bradou a skelnýma očima vylezla nahoru na obětí lís, šhubala evaparovaneho umahlu, házela kousky jeho oděvu davu a lidé je zuřivě cupovali v zubech a dupali po nich, jako by chtěli zašlapat do země jedovatou havět.

„Zmizme odsud,“ vybídl mě Rudencio.

Nechali jsme vůz stát u podstavce jedné hranice a dál jsme šli pěšky. Na ryby jsme si ani nevzpomněli. Nebylo nám do hovoru, byli jsme z toho pořád celí vedle.

Ze všech výklenků na rozích byly kladivem stráženy basty svrženého umahly a leckde už stály basty jeho nástupce, vesměs značně směšné, protože byly vyrobené narýchlo.

Na rohu Nunvášské koleje jsme se rozešli.

„To byl lov, co?“ podotkl Rudencio na rozloučenou.

MAMINKA V BALÓNĚ

Když jsem přišel domů, již navečer, zažil jsem další ořes. Zulta na mě čekala u dveří celá sklíčená.

„Mamince je moc zle.“

Sevěřelo se mi srdce, když jsem vcházel dovnitř, a připravoval jsem se na nehorší. Maminka chudinka ležela na zádech na lůžku a vypadalo to, že se skutečně blíží její poslední hodinka. Když mě uviděla, pokusila se usmát, ale nesvedla to. S námahou ze sebe vypravila:

„Konečně jsi tady. To je moc dobře.“

Vzal jsem její ruku do své. Byla chladná a drsná.

„Je hrozně umíněná,“ pošeptala mi Zulta. „Odněsla dvě nádobky k označení. Dělal jsem všechno možné, abych jí v tom zabránila, ale stejně mě neposlechla.“

„Dalas jí nějaký lék?“

„Nechce si nic vzít. Říká, že to nemá smysl.“

„Opravdu to nemá smysl,“ řekla maminka. „Přišla moje hodina. Čekala jsem jen na tebe. Náštesti jsi tu včas a můžu ti připomenout slib. Podveji se na mě. Chci ti vidět do obličejce.“

Sklonil jsem se k ní, ale to ji neuspokojilo. Požádala mě, abych si podřel před obličejem svícen a trochu ho zvedl, aby jí světlo neoslěpovalo.

„Ano, tak. Ty můj hodný chlapče. Teď můžu klidně odejít,“ řekla a silně mi stiskla ruku.

Hleděli jsme se Zultou na tu křehkou postavíčku, která byla tak dlouhou naší ochránkyní a oporou, a nyní se zdálo, že již není schopna ani dýchat. Když jsem viděl tu slaboulinké stvořeníčko ležící na lůžku a připomínající ptáčátko vypadlé z hnízda, pomyslel jsem si, kam se asi poděla veškerá ta energie, která jí za všech okolností držela na nohou a jež se zdála být nevyčerpatelná. A jak asi teď bude vypadat náš život bez té, která nás sice občasně pokárala a něco od nás vyžadovala, ale také vše zorganizovala. Se Zultou jsem nemohl počítat, od té doby, co se rozšla s Edualdem, se úplně změnila, doma už nám vůbec nepomáhala, zajímaly ji pouze

zábavy u jezera s mladky a k maminciným i mým radám byla hluchá. Náhle jsem si povšiml, že maminka mi přestala tisknout ruku. Sáh jsem jí na čelo a ucítil jsem netečné kůži. Zulta se přiblížila k lůžku, dotkla se mamincina obličje a zjistila tořez.

„Je konec,“ řekla. „A co teď?“

„Myslíš ten slib?“

„Ano. Jak to uděláme?“

Nemělo smysl dovolávat se pomoci u Rudencia, bylo by těžké s ním o něčem takovém hovořit, když se teď stal zetěm nového umahly. A také jsme ani neměli právo kompromitovat ho tak riskantním plánem. Jestliže jsme se Zultou chtěli splnit slib, museli jsme jednat sami.

Přikryli jsme maminku jejím hrubým vdovským pláštěm, který nosřvala při slavnostních příležitostech, zhasli jsme světlo a šli jsme si sednout na práh stavení, aby to v případě, že by šel kolem některý ze sousedů, vypadalo, jako by se nic nestalo.

Ani na chvílku nás nenapadlo slib nespłnit, ale pořize a nebezpečí prozrazení nás poněkud ochromovaly. Mohli jsme třeba pozdě v noci vykopat jámu, kousek dnes a kousek zitra, ale jak ji ve dne zamaskovat a kam ukřyt maminku, kdyby se třeba objevila nějaká návštěva, kterou bychom museli přijmout uvnitř v domě?

Zulta navřthla, abychom mamincino tělo odnesli v pytlí a hodili je do řeky, ale já jsem její nápad ihned zavřhl: mřvřola by musela být nutně nalezena, stejně by ji nakonec evaporořvali, a jeřtě bychom byli nuceni vysvěřlovat, jak se maminka dostala do řeky v pytlí.

Náhle Zulta vysřkocřila, pootocřila se ke mně, sprřská ruce a vykřikřla:

„Už to mám! Rudenciřv balón!“

Když Rudencio požádal o uvolnění z balonové jednokry, z neřdbalositi balón neodeřvřdal a myř jsme ho potom hodřli s jinřm haram-pádřm pod lřžko, na kterřm spřval. Koř maminka pouřřřvala jako spřz, a tak se dalo očekřávat, že jak stojř v kuchynř na vlhkě podřaze, bude už možná napřlř smřlý. Ale pokud nebude moc pořřkosenř, spřravř to třeba nějakř zapřlata.

Rozřřhli jsme balón a prohlřdřli ho. Zdálo se, že je v pořřřdku. Koř byřl skutečně prodřřvřvřř, a tak jsme ho pro zpeřvřření propřletř

provaзы. Uprostřed dvora jsme rozdělali oheň, a když se rozhořel, hodili jsme do plamenů náručí lodých melounů, které hodně kouřil. Přinesli jsme si k ohništi dvě stoličky, stoupli si na ně a drželi jsme balón, dokud se nenaplnil. Když jsme cítili, že by už mohl vzlétnout, ještě jsme ho doplnili, aby se vyrovnala váha nákladu v koši.

Potom jsme balón oddálili od ohniště, uzavřeli přívod vzduchu, a přivázali ho lany ke dvěma stromům, připevnili jsme k němu koš a postavili do něj maminku, tak, že měla paže přichycené v provazech balónu.

Rozloučili jsme se s ní prostě, nechťeli jsme riskovat, že nás někdo přistihne. Řekli jsme mamince, jak velice jí máme rádi, a požádali ji o odpuštění za všechno, čím jsme jí kdy zarmoutili, políbili jsme ji na chladnou tvář a odvázali jsme lana.

Balón se začal potácet po dvoře, koš se plouhal při zemi, objemná koule se nakláněla ze strany na stranu a vypadalo to, že se nevzne. Rozběhl jsem se za ním a co možná nejsilněji jsem postrčil koš vzhůru, až balón nabral výšku a stržen vzduchovým proudem zakroužil nad naším obydlím jakoby na rozloučenou a potom stoupal a stoupal, hnán směrem k horám, a pořád výš a výš.

Mlčky jsme ho pozorovali, dokud nezmizel v nedozítnosti noční oblohy. Stále beze slova jsme potom uhasili oheň, zahladili všechny stopy a šli jsme si vypít trochu skoricovice na oslavu splnění slibu a také pro uklidnění nervů.

Říkali jsme si, že maminka je spokojená, a toto vědomí v nás zanechalo pocit prudké radosti na celý zbytek noci.

PRAŠEK ZE
SEMENE
JATOBA

Konzulová přišla nesměle a vlastně ani neměla nic zvláštního na srdci. Já jsem zrovna krájel kousek kůže na prak. Sedla si u dveří na špalek, zvedla nohy a třela je o sebe s jasným úmyslem upoutat k nim moji pozornost. Dělal jsem, že to nevidím, a pokračoval v práci.

Zeptala se, jak žijeme, když Rudenciův tchán je teď novým umahlou, a já na to, že stejně jako předtím. A aby nenabyla dojmů, že se na ni zlobím kvůli tomu, jak se zachovala po té naší slavné večerní procházce po mostě, zeptal jsem se jí, co všechno poslední dobou dělala.

„Ale, tak jsem se různé potloukala...“ odpověděla mi a dál si třela o sebe chodidla.

„Podatilo se ti odhalit ještě něco důležitého?“

„Jak odhalit? A tak, ty myslíš tamto. Ne. Zatím jsem toho nechala. Moje metoda není pořád ještě dokonalá.“ A aby zvedla řeč jinam, zeptala se na maminku. „Přinesla jsem jí pár dáreků,“ řekla a otevřela kabelu, kterou po celou dobu držela na klíně.

Řekl jsem, že maminka odešla nasbírat nějaké bylinky, které si kdosi objednal, a že se vrátí až druhého dne. A abych trochu připravil půdu, dodal jsem, že jsem stejně dost znepokojený, protože maminka nevypadala po ránu vůbec dobře.

„A tos jí nechal jít?“

„Copak ona někoho poslechne?“

„Je stejná jako konzul.“

„A co on, kdy se vrátí?“

„Vím já!“

A aby mi dala najevno, že nemá zájem bavit se o konzulovi, začala vyrahovat dárky a ukazovat mi je. Byl mezi nimi malý rektit, který se dává pod jazyk, když se člověk ocitne v nebezpečí, modrý kámen ve tvaru pŕlměšice nazývaný poradní kámen, který se dává pod polštář, když člověk potřebuje vyřešit nějaký problém, a dostane pak odpověď ve snu, amulety různých velikostí a také sada barevných bambusových tyčinek, které mají malé otvory, a když se zavěsí mezi dveře nebo na dvůr, vítr si s nimi pohrává a ony se rozezní jemnou hudbou, jejíž melodie se nikdy neopakuje.

Poděkoval jsem jí za maminku a uložil kameny do kalebasy, která dosud visí nad maminciným lůžkem, a bambusové tyčinky jsem zavěsil mezi dveře, abych je v noci slyšel hrát.

Jeich lahodná a něžná hudba mě tak dobře naladila, že jsem konzulové odpustil a na důkaz toho jsem jí pro začátek nabídl misku vína od Obelardových.

„Vino? Něco silnějšího tu nemáš?“

Skoricovice nám už docházela a na dně džbánu bylo hodně kalu, ale když jsem ji nechal ustát, podarilo se mi ji slit ještě dost pro přátelské posezení. Když konzulová ode mě přijala misku s namodralým nápojem, sevřela ji mezi koleny, vytáhla ze zánadří bambusovou trubčku, odzátkovala ji a poklepávajíc na ni prstem usypala do misky špetku šedavého prášku.

„Tím dostane jemnější chuť,“ vysvětlila mi. „Zkus to taky. Stačí jen špetka.“

Podala mi trubčku, ale já jsem chtěl nejprve vědět, co v ní je.

„Popel ze semene jatrobá.“

„A k čemu je to dobré?“

„Ty to nevíš? Tak co tady na tomhle území celé dny děláš? Jen se neboj a trochu si vezmi, nic zlého se ti nestane. Naopak.“

Rád se nechám poučit, a tak jsem si dal větší dávku než ona.

„Tak oba najednou!“ povzbuzovala mě.

Vypili jsme oba své misky najednou až do dna. Nezapomněl jsem, že by prášek nějak změnil chuť, ani žádnou změnu na sobě.

Navrhl jsem, abychom si dali ještě jednu dávku, ale ona odmítla.

„Jedna stačí.“

Zůstali jsme sedět vedle sebe na špalcích a poslouchali hudbu tyčinek zavěšených nade dveřmi. Podíval jsem se na nohy konzulové, a ačkoliv jsem je měl blízko sebe, vůbec jsem nepocítoval chuť se jich dotýkat. Měl jsem předtuchu, že se každým okamžikem stane něco mnohem závažnějšího.

Na okamžik jsem přestal vnímat hudbu, rozptýlen čínsi, co se náhle začalo přede mnou hemžit, jako by země kolem mě začala na určité ploše vřít nebo se rozplývat. Uprčen jsem se na to místo zadržal, pohyb zmizel. Když jsem opět začal vnímat hudbu, byla zcela jiná: nebyly to již zvuky vzniklé hrou větru v bambusových tyčinkách, nýbrž živá hmota, jež mohla být viděna, cítěna, mohl jsem se jí dotknout, zakousnout se do ní a poslouchat ji. Zepřel jsem se konzulové, zda vidí totéž co já, ale ona mi dala znamení, abych nemluvil. Okamžitě jsem pochopil, že je třeba, abych mlčel.

Podíval jsem se na ruku konzulové, spočítávající na mé noze, a až jsem se polekal. To nebyla ruka, ale jakási krásná, nová, dosud

nevidaná věc. Jsou snad moje ruce také takové? Podíval jsem se na ně a zůstal jsem oslněn. Byly to dvě krásné, živé a rozumné bytosti, mé ruce všechno věděly a mohly mi cokoli vysvětlit; stačilo, abych si v duchu položil nějakou otázku, a odpověď se objevila na mých rukou. Celým tělem mi probíhalo slastné mrazení při pomýšlení na obrovský objev, který jsem právě učinil. Svět už pro mě nemá tajemství, protože jsem páncem těchto rukou, které vědí vše.

Objevil jsem také, že mé ruce, kousek kůže, který jsem sebral ze země, kostěný náhrdelník, který má konzulová na krku, ani děveo špalku, nic neexistuje ve své definitivní podobě. Všechno vznikalo teprve pod mým pohledem, svět mi vznikal před očima, všechno to, o čem jsem se domníval, že existuje již od pradávna, vlastně čekalo celý čas, aby se zrodilo, až se na to podívám tak, jak jsem se díval právě teď. Cítil jsem se v tom okamžiku jako nejšťastnější člověk na světě. I kdyby konzulová viděla totéž co já, nemohla to vidět stejně jasně. Svět byl můj a jenom můj.

Náhle jsem si uvědomil, co jsem to dřív byl za člověka, a představa mého bývalého já byla tak směšná, že jsem vybuchl smíchy a smál jsem se a smál, až mě bolely svaly v obličejí, a protože jsem prostě nebyl schopen stát a dokonce ani sedět, svíjel jsem se nakonec na zemi. Konzulová seděla nehnutě na špalku, jako by můj chchtot ani nepozorovala.

Když mě smích přešel, podíval jsem se na konzulovou a cítil jsem, že jí musím poděkovat. Vstal jsem, zvedl jsem ji ze špalku, objal ji a točil se s ní po dvoře, tancoval s ní a opět jsem se při tom smál.

„Viš co?“ povídá mi, když konečně mohla popadnout dech.

„Půjdem si zaplavat do jezera.“

To byl ohromný nápad. Až dosud jsem nevěděl, že máme jezero ve skutečnosti tak blízko domu, nevěděl jsem ani to, co to vlastně jezero je, a teprve oné noci jsem to objevil, tak jako jsem později odhalil skrytou podstatu mnoha jiných věcí, o nichž jsem se domníval, že je dobře znám, a připadaly mi tak známé, že jsem si jich už ani nevnímal.

Jezero nás přijalo tak, že jsme s ním splynuli jako ryby a jako spousta dalších bytostí, které k němu patří, a alespoň pro tu chvíli,

kdy jsme v něm pobývali, nám navrátilo umění žít přímo a bez zášti, schopnost, kterou jsme již dávno ztraceli, k našemu neštěstí a k zá-
tmutku celého světa.

Když jsme se vraceli domů, pomyslii jsem na maminku, která stále hledala odpověď na tolik otázek, a přece když umírala, věděla tak málo. Škoda, že ona nikdy neviděla jezero tak, jak jsem ho dnes viděl já. Snad bych mohl zachránit Rudencia, ale ne hned. Ted je ještě ve stadiu, kdy si člověk myslí, že se už nemá čemu učit.

NECHCI BÝT UŠALOU

Rudencio k nám přijel s velkým trsem banánů po každé straně sedla a řekl, že se mnou potřebuje nutně mluvit, ale že je tu jen na skok. Nechtěl ani slyšet z koně. Doufal jsem, že se zeptá, co dělá maminka, abych mu mohl všechno povědět. Nezeptal se, a tak jsem nic ne-
řekl.

Lidé v našem okoli mají pravdu. Rudencio se hodně změnil a zřejmě těm změnám není ještě konec. Na levém zápěstí měl široký železný náramek, nápadně podobný jednomu, který jsem před časem uložil do Zapovězených skladů, a vlasy měl nakadetené do drobných lokýnek, dozajista pod vlivem té zřetěštěné omladiny z paláce.

Chtl na mě, abych vstoupil do jakési brigády, která se prý bude skládat jen z vybraných a důvěryhodných lidí a jejímž vytvo-
řením byl pověřen.

„Schéma už jsem vypracoval a teď už zbývá jen vyplnit polí-
ka,“ povídá. „Bude to špičková skupina složená ze samých prvotříd-
ních lidí. Základ tvoří čtveřice a ta se může podle potřeby libovolně rozšiřovat. Každé čtveřici bude velet jeden ušala. Čtyři čtveřice vytvoří jeden kvadrant a tomu bude velet jeden kvašala. Čtyři kvadranty budou tvořit jeden torkvant a každému torkvantu bude velet jeden tortčverák. Čtyři spojené torkvanty by tvořily třisetninu, a té by zase velet třisetník, a tak dále. No řekni, není to bezvadně promyšlené?“

Souhlasil jsem, že je, ale chtěl jsem znát účel založení té sku-

piny či brigády. On se rozhlédl kolem sebe, ztišil hlas a řekl, že to je zatím tajné, a také že bych do ní měl vstoupit hned, protože později se třeba už hned tak nenajde volné místo a on se mnou zatím počítá pro hodnost ušaly, velitele jedné čtveřice. A kdybych byl přičinlivý, mohl bych být povyšován, a kdoví, časem bych to dotáhl třeba až na třisetníka.

„Takže nemůžu ani vědět, co bych vlastně dělal?“

„No přece velet jedné čtveřici, hrome!“

„No dobře, ale jaký má celá ta skupina úkol?“

„Hrozně důležitý, to mi věř.“

Já na to, že mu pěkně děkuju, ale že na to, abych dělal turunšu, nejsem stavěný.

„To nemá s turunši nic společného,“ rozčílil se. „Nebudeme nosit uniformy ani vláčet oštěpy a všelijaké ty nesmysly.“

„Kdepak, to není nic pro mě. Já se na to nehodím.“

„Věřím, že to není tvoje poslední slovo. Radím ti, aby sis to dobře rozmyslel. Už jen proto, že jestli tam nevstoupíš dobrovolně, budeš tam stejně muset vstoupit povinně. Tvé jméno už je totiž na seznamu.“

„Na jakém seznamu?“

„Na tom, který jsem měl za úkol sestavit. Je to povinná služba a nikdo ji nesmí odmítnout. To, že tě takhle přemlouvám, je ode mě benevolence.“

Abych už ty naše dohady ukončil, prohlásil jsem žertem, že do té skupiny vstoupím jediné pod podmínkou, že mě jmenuje vrchním velitelem celé brigády. Rudencio to vzal vážně a začal mi vysvětlo-
vat, že nemožu velet celé brigádě, protože nejsem dostatečně infor-
mován o nových poměrech v zemi. Vysvětlil mi, že samotné založení skupiny je jedním z důsledků nové reality a že vrchní velení vyžaduje znalosti a přehled, které já nemám a ani mít nemožu vzhledem ke způsobu života, jaký vedu, na okraji kvasu současně napjaté situace. Ale mohl bych být dobrý velitel čtveřice.

„Ani to ne. Nejvíc bys té věci posloužil, kdybys moje jméno úplně vyškrtl.“

„Ani nápad. My máme taky výchovnou funkci. Práce je víc než dost a nemůžeme ztrácet čas. Čekají nás těžké dny a my se mu-

síme připraviv, abychom jim dokázali čelit. Nahore se odehrály velké změny a teď je třeba, aby zasáhly všechny lid, protože lidé jsou ještě apatičtí a lhostejní. Minulost je pryč a už se nevrátí. My musíme lid usměrnit a ukázat mu správnou cestu. Koupat se v jezeře, tancovat večer kolem ohně, pít skořicovici, hladit děvčatům nohy — to všechno je sice hezké, ale nijak to nepřispívá ke slávě našeho území.“

Když Rudencio skončil svoji vzletnou řeč, jejíž slova nebyla jeho, zadíval jsem se na něj, na jeho nakadetenou hlavu, a pomyslel jsem si, že bere své postavení umahlova zeté opravdu velmi vážně.

Kam se poděl můj druh z rybolovu a ze skořicovických večírků?

„Tak můžu s tebou počítat?“ zeptal se mě.

„Radši zůstanu mimo.“

„To ti přijde draho.“

V tu chvíli se objevili dva chlapci od Obelardových a každý nesl na rameni za nohy jednoho divočáka. Z ran po šípcech ještě vytékala krev.

„Brejden, sousede! Si žiješ, Rudencio?“

„Tomu říkáš uloveček!“ povíráám. Rudencio se ani nemámáhal odpovědět na pozdrav.

„Počítáme s tebou za chvíli na pečení,“ řekl jeden z chlapců. Řekl jsem, že určitě přijdu. Rudencio dál mlčel a díval se na druhou stranu. Když se chlapci vzdálili, řekl výhružně:

„No jen počkejte, však vy brzy poznáte, zač je toho loket!“

Když jsem to slyšel, cítil jsem se být mnohem víc bratrem Obelardových než Rudencia.

POHRBIVÁM VAČKARICE

Jednou mi sem přišli tři kluci s pytlém plným starých předmětů, z nichž ale většina byla bezcenná, už je neshbíráme. Vybral jsem tři čtyři kousky a řekl klukům, že zbytek si můžou odnést. Byli tím tak nadšeni, že se rozhodli prozradit mi jedno své tajemství: prý znají místo, kde se dají chytit obrovské vačkarice a téměř bez mléka. Jestli chci, že mě tam zavedou.

Ve strouze kousek od našeho domu je spousta vačkaric, objevují se hlavně po dešti, ale jsou malé a mají mnoho mléka, a jen při představě, že z nich budu muset všechno to mléko dostat, mě vzdychky přejde chuť na ně jít. Ale taková velká vačkarice a téměř bez mléka, to už je jiná písnička. Přijal jsem jejich nabídku, popadl koš a odešel s kluky.

To jejich tajné místo je bažina za palmovým hájem. Málokdo tam přijde, protože v močálu jsou hluboké tůně, které již pohltily nemálo zvířat a dokonce prý i několik lidí.

„Sedněte si tu někde a dejte mi svůj koš, abych je měl kam dávat,“ řekl mi jeden z chlapců, když jsme dorazili na místo. „Hned jsme tu.“

Dal jsem mu koš a zapálili si cigaretu, aby kouř odpuzoval komáry, dokud budu sedět a čekat. Každý z chlapců vytáhl jednu bambusovou tyč, měli je ukryté v podrostu na okraji močálu, a zkoušel jí hloubku bahna, aby se vyhnul tůním, ale aby se přitom příliš nevzdálil od pevného kraje, protože tam se vačkarice rády zdržují. Hbitě se tvčí oháněli na všechny strany a co chvíli ji omráčili nějakou vačkaricí a hodili ji do koše. Ve chvílice měli plný koš i pytle, které si přinesli oni.

Když jsem viděl, jaké množství vačkaric chytili, řekl jsem si, že by to bylo zbytečně mrhání, odnést je všechny, a tak jsem ty, které se ještě hýbaly, naházel zpátky do bažiny. Některé dopadly do močálu s tichým plesknutím, jiné hlučně a těžce, chvíli omámené váhaly, jako by nevěřily, že je opravdu potkalo takové štěstí, brzy se však vzpamatovaly a radostně kvákajíc odskákal pyč.

Kluci usoudili, že je to dobrá zábava, a udělali totéž s některými, které vytáhli ze svých pytlů. A dohodli se, že až zase přitře půjdou sem do bažin, nebudou se ohánět tvčemi tak prudce, aby si mohli tuhle legraci zopakovat.

Teprve když jsem vačkarice vyťahoval z koše a házel je do močálu, pořádně jsem si jich všiml. Jsou značně odlišné od vačkaric z naší strouhy, a to nejen velikostí: tyhle z bažin jsou tušatě a téměř kulaté, na zádech růžové, břicho a krk mají namodralé a na prackách mají měkké drápký jako myš.

Všiml jsem si i jiné zvláštnosti: když je polapíte, sténají, vy-

dávají tichý dojemný nářek připomínající pláč nemocného dítěte. Když jsem ty steny uslyšel poprvé, chtěl jsem je hodit všechny zpátky do močálu, ale chlapi se smáli a jeden z nich řekl, že je to tak s každým, poprvé je jich člověku líto, ale pak si zvykne.

„Můj otec říká, že to dělají schválně, aby člověka dojal,“ řekl druhý chlapec. „Na to nesmíte dát. Jsou to potravky vykutálené.“

„Vždyť by vlastně měly tomu, kdo je chytí, ještě poděkovat,“ rozumoval třetí. „Copak takové zvíře, které žije v močálu, může mít vůbec nějakou radost ze života?“

Nechal jsem se snadno jejich argumenty zvíkat, neboť představa chutného masíčka těch zvířátek už přispěla k zahánění mých výčitek.

„To je fakt. Jsem hlupák. Pojďme, už je pozdě.“

Kluci odběhli schovat tyče do křoví a já šel nasbírat listy, abych jim přikryl vačkatice ve svém koši. Vtom jsem zřetelně uslyšel kroky za trsy vysokého sítí. Že by nějaký uprchlý Arungua, který se hladový potuluje krajem a nebere na nikoho ohled? Než jsem však měl čas schovat koš a pryč, objevil se přede mnou turunša. Podíval se na koš a na pryč chlapců a zeptal se:

„A vy tady děláte co?“

Nemělo smysl zapírat. Vačkatice vykukovaly z koše. A pak, chytat vačkatice přece není zakázané.

„Chytám vačkatice.“

„Vačkatice, říkáte. Ukažte, chci je vidět.“

Zvedl jsem koš, aby se mohl podívat zblízka. On ucouvl a díval se z uctivé vzdálenosti, zřejmě se bál, aby ho některá nekousla nebo aby nedostal spršku mléka do obličeje.

„Tohle že jsou vačkatice? Růžové?“

„Tady jsou prostě takové.“

Podíval se z větší blízkosti a stále ještě nespokojen nařídil:

„Zvedněte jednu, at si ji můžu pořádně prohlédnout.“

Popadl jsem jednu, která mi připadala nejmenší čtí, ale nebylo to nic platné. Když jsem ji zvedl, vydala zase ten smutný nářek.

„Ale podívejme se! Copak to bylo?“

„To zakvičela.“

„Zakvičela, to ne. Ona zasténala.“

„To ony tak kvíčí.“

„Vyndejte ještě jednu.“

Poslechl jsem, i druhá vačkatice stejně zanatřkala. Turunša se na mě podíval s výrazem člověka, který našel záminku, aby mohl dělat potůž. Ukázal nohou na pryč a zeptal se:

„A co je tady uvnitř? Taký vačkatice?“

„Áno.“

„To jste je chytli všechny sám?“

Nevěděl jsem, co mu mám odpovědět. Kluci se neobjevovali, nejspíš se někde schovali, když uviděli turunšu. Jenže když bych řekl, že jsem tu sám, a kluci pak najednou přišli, přistihl by mě při lži, a lhát turunšovi je závazný přestupek.

„Bude lepší, když nebudete nic říkat. Čím déle mluvíte, tím více se zaplétáte,“ prohlásil turunša.

„Proč bych se měl zaplétat?“

„To znám! Úplně nevíňátko! Proč bych se měl zaplétat, když jsem nic neprovedl, co?“

„Chytat vačkatice přece není zakázané.“

Turunša zakolísal a už jsem myslel, že mě konečně nechá na pokoji. Oni totiž neznají zákony, a tak aby se ujistili, vymýšlejí si různé zákazy. Obvykle se třetí, protože dnes je zakázáno skoro všechno. Shýbl jsem se pro koš a pro pryč, abych zmizel, dokud mám vrch, ale turunša se rychle vzpamatoval z váhání a zadržel mě: „Počkat. Vy byste byl nějak brzy hotov. Vy víte z paměti, co všechno je zakázáno?“

„To ne. To přece nemůže vědět nikdo.“

„Tak vidíte. Chytat vačkatice sice zakázáno není, ale jen obyčejné vačkatice. Tyhle jsou jiné. To bude zakázané.“

„A co když ne?“

„Když ne, tak se uvidí. Ale to by bylo moc jednoduché, aby si kdekjaký civil mohl sám nachytat plnou nůši a ještě několik ranců růžových vačkatic a při tom ani neporušil některý zákon.“

Viděl jsem, že nemá cenu se s ním dál dohadovat, a rezignoval jsem.

„Vy jste tady od toho, abyste rozhodoval. Tak co s nimi mám udělat?“

„No přece hodit zpátky do močálu.“

„Vzdýt už musí být mrtvé.“

„Tak je zakopejte, at tady nesmrdí.“

Turuňa odešel, teprve když jsem všechny vačkarice pohrbil do jámy, kterou jsem vyhloubil úlomkem bambusové hole na kraji bažiny. Naštěstí tam byl měkký terén, takže jsem si při práci příliš nezničil ruce.

DĚLÁME, CO NĀM NARIZUJÍ

Ríkáme, že se u nás nic neděje, ale občas se tu stávají nepochopitelné věci. Jako třeba večera. Ještě jsme se ani netačili ráno najíst, když tamhle na protější pláň přišli nějací muži, zatroubili na roh, a už tam všichni poslušně běželi. Muži nás nechali nastoupit do řady podél cesty a vysvětlili nám, proč nás svolali. Prý proto, abychom vykopali jámu, jejíž obvod už je vyznačen kolký. Jak jsem se díval shora, odhadoval jsem její průměr tak na pět sáhů.

Hleděli jsme se z toho všichni nějak vyvlíknout, vzdýt si to představte, jen tak z hodiny na hodinu začít kopat tak obrovskou jámu, a ještě ke všemu když slunce už začíná pěkně pražít. Jako první promluvil Eduardo Obelardo. Řekl, ať s ním nepočítají, protože už má program na celý den a má tady jinou důležitou práci v osadě. Já hned využil příležitosti a přidal jsem se, aby se mnou také nepočítali, že musím zajít za bratrem v jedné důležité záležitosti a to že mi zabere celý den.

Jeden pán, náš soused, který na svém pozemku sázal mangarito, začal, že ani on nemá čas, ale ještě než stačil vysvětlit důvod, velitel těch mužů s rohem mu natídl mlčet a důrazně nám řekl:

„My jsme se vás nepřišli ptát, jestli můžete nebo ne. Ta jáma musí být dnes hotová. Do západu slunce musí být vykopaná a hlína z ní vyházená. Je to rozkaz shora, jasně? Nářadí je tamhle na těch dvou vozech. Až zapískám poprvé, všichni pobežte k vozům. Až zapískám podruhé, chci vidět, jak všichni kopou.“

V našem kraji není zvykem diskutovat o rozkazech, a tím

méně teď. Dokud se nový umahla pořádně nezaběhne ve svém úřadu, musíme se mít moc na pozoru. Měl jsem chuť se zepat, jak má být ta jáma hluboká, ale když jsem se podíval na jejich velitele, rozhodl jsem se být radši zticha. Ostatní měli zřejmě stejné pocity, protože se na to nikdo nezeptal.

Velitel nám dal chvíli času, abychom se připravili. Kdo kouřil, zahodil cigaretu, komu se potily ruce, hleděl si je otřít hrstí hlíny, a když jsme uslyšeli první zapískání, rozběhli jsme se k vozům. Nejprve sice vznikl poněkud zmatek, protože mnozí nevěděli, ke kterému z vozů běžet, a jak váhali, překáželi ostatním, ale nakonec se každý vyzbrojil lopatou nebo krumpáčem, podle toho, co mu padlo první do rukou, protože v tom spěchu nebylo možné si vybírat. Při druhém písknutí jsme už všichni houževnatě kopali, protože nikdo netrouzil být označen za sabotéra či cosi podobného, neboť v takovém případě by s člověkem byl asi brzy amen.

Zatímco jedni kopali krumpáčem a druhí vyhazovali lopatami vykopanou hlínu, muži s rohem chodili kolem vyznačené plochy a kontrolovali a kritizovali naši práci a dávali k dobru své názory, jako by té práci kdovíjak rozuměli.

Měl jsem tu smůlu, že jsem začal kopat v místě, kde byla země nejtvrdší, při každé ráně krumpáčem jsem narazil na tvrdý odpor a vynaložená síla se vracela v podobě vibrací, jež mi rozdechávaly svaly a kosti, a když se mi konečně podařilo proniknout krumpáčem do země, nástroj zůstal vězet v tvrdé půdě a jen s největším úsilím se mi podařilo dostat ho ven.

Pokusil jsem se přesunout o kus dál na místo, kde byla zem poddajnější, jeden z mužů s rohem však můj manévr postřehl a pohrozil mi bičem na pohánění volů, jakým se všichni kolem sebe oháněli, aby nám nahnali strach. Takový bič když jen šlehne po hřbetě, sedře člověku kůži, a když dopadne naplno, zůstane po něm krvavý šrám na prst dutý. A tak mi nezbyvalo než zatnout zuby a dál kopat na svém tvrdém úseku.

Ve strovnání s tím, jak to u nás vypadalo za starých časů, se tady teď nemáme tak špatně, ale někdy prožíváme velmi těžké chvíle, zejména od té doby, co evaporovali starého umahlu. Dřív jsme přece jen měli nějakou tu výsadu, třeba když ti nahore přiliš zneuží-

vali svého postavení, čas od času stížnost v Domě Velké kůže přinesla kladný výsledek. Dnes není komu si stěžovat.

Zatímco krumpáč v mých rukách strídavě vyléval vzhůru a dopadal dolů, rval se s půdou a opět se zdvíhal, vzpomněl jsem si na Rudenciovu nabídku, abych vstoupil do brigády, kterou zakládá, a pomyslel jsem si, že bych ji snad měl přijmout. V takové elitní brigádě bych se aspoň nemusel ohánět krumpáčem. Jenže kdoví čím jiným bych se třeba musel ohánět. Ne. Dokud mi Rudencio neprozradí, co bude úkolem té brigády, nevstoupím do ní. Spadnout z láta do louže, to bych si moc nepomohl. Takhle jsem alespoň částečně svým pánem a vím, že nebudu dělat věci, které by mě připravovaly o spánek. Radši se udit než mít výčitky svědomí.

Jeden z mužů, kteří na nás dohlíželi, zpozoroval, že zaostávám za ostatními, a sedl si na okraj jámy na bobek, aby zkontroloval můj úsek. Předstráhal jsem, že nevidím, jak mě pozoruje, a dál jsem zápolil s tvrdým terénem. On do mě po chvíli rýpl složeným bičem a zepřel se, proč jsem pozadu. Vysvětlil jsem mu, že na mém úseku je velmi tvrdá země a ještě se lepší na krumpáč, jak ostatně může sám vidět.

„Tak tvrdá, říkáš? No však ona ti změkne, ani se nenaděješ. Já si teď jdu zakouřit do stínu tamhle pod ten strom, a ty, než se vrátím, doženeš ostatní. Jinak jich slizneš pár tímhletem!“ pohrozil mi a přešel mi ohnutým bičem přes nos.

To, co pak následovalo, si sám nedovedu vysvětlit. Já to na něho nehrál, byla tam skutečně tvrdá půda, ale když se ten člověk vrátil, aby zjistil, jaký měla jeho hrozba účinek, byl jsem už stejně hluboko jako ostatní, ne-li o něco hlouběji. Přesto se ten chlap rozmáchl bičem a šlehl po mně a nezasáhl mě naplno do ramene jen proto, že jsem uhnul, protože jsem jeho zlý úmysl včas vytušil. Konec bítce mě nicméně zasáhl do levé paže a dodnes mám to místo napuchlé a bolavé. Dobře jsem si zapamatoval jeho tvář, a jestli se přece jen rozhodnu vstoupit do Rudenciovvy brigády, vrátím mu to i s úroky.

Pracovali jsme bez odpočinku až do poledne, kdy nám podali rovnou do jámy miskou kaše, zatímco muži s rohem seděli pod stromy a jedli pečené kuře. Odtamtud na nás potom jen zavolali, abychom

odložili misky na okraj jámy a dali se znovu do práce. A teprve když uvrnit jámy, jejíž hloubka už dosahovala výšky stojícího dospělého muže, nebylo téměř vidět, zapískali na znamení, že můžeme přestat pracovat.

Lezli jsme z té díry stoupající jeden druhému na záda a ti, kdo byli venku první, podávali ruce ostatním. Jeden z mužů s rohem si lehl na okraj jámy, změnil její hloubku resarským metrem a křikl stranou:

„Zapiš to. Metr osmdesát.“

Potom nám nařídili uložit nářadí na vozy, sami se poskládali navrch, jak to šlo, a za zpěvu pochodové písně odjeli. A my tam zůstali s napuchlýmá rukama plnýmá mozolů a s rozbolavělým tělem nad tou obrovskou jámou zejícejí téměř před prahem našich obydli.

Dnes mají mnozí za to, že si celou tu akci vymysleli turunšové nižších šarží pro zábavu a pro ukřácení dlouhé chvíle, a že kdybychom se byli vzepřeli, byli by s nepořízenou odáhlí. Ale kdo by se odvážil vzepřít? Nařídili nám to, tak jsme kopali.

PODIVNÉ ZVÍŘE V PALÁCI

Rudencio je teď celý pryč z nějakého zvířátka, které si opatřil umahla, nevím, zda je koupil nebo dostal darem, a pořád ještě jsem nepochopil, co je to za druh. Rudencio tvrdí, že je to křížence čtyřnožce s dvounožcem, že to má ocas a srst, ale opice to prý není. Má velké uši a špičaté nehty, ale tvář dokonale lidskou. Nemluví sice, ale poslouchá a zdá se, že rozumí všemu, co si lidé povídají. Umahla občas Rudenciovi dovoli vzít si to zvířátko domů, aby se s ním mohly pobavit jeho děti, ale jen na pár hodin, protože zvíře nesmí spát mimo palác. Rudencio mi slíbil, že s ním jednou zaskočí k nám, abych je také poznal a spřátelil se s ním.

Zeptal jsem se ho, jaká je to rasa a odkud pochází, ale bratr mi na to neuměl odpovědět, ví jen to, že je přivezl jeden velvyslanec. Už jsem také slyšel, že to zvíře bylo polapeno při lovu v nedalekých

horách, a jeden mladík ze Zapovězených skladů mě zase ujišťoval, že je to kritizence několika zvířat a že vznikl na jednom pokusném hospodářství na umahlův příkaz, prý jen tak, aby se vidělo, co z toho vzejde. Ať je to jak chce, faktem je, že Rudencio je jím okouzlen a o nicem jiném nemluví, až by člověk řekl, že je sám majitelem nebo dokonce vynálezcem toho živočicha.

Pokaždé když se u nás objeví, přijde Rudencio s novými historkami o tom zvířeti. Mnohé z nich mi ale připadají naprosto neuvěřitelné a podezřívám ho, že si je vymyšlí. Nicméně je vždycky poslouchám a tváním se, že jím věřím, protože dokud mluví o zvířeti, zapomíná na mě vyžadovat odpověď ve věci té své brigády.

Slyšel jsem už toho od Rudencia o tom zvířeti tolik, že už je znám, jako by to byl člen naší rodiny. Víím, že mu říkájí uua, že už je totěž co lidé, už se naučilo mýt a utrat, píská si melodie, které slyšelo, někomu projevuje antipatie a někomu zase sympatie, až to začíná být nepohodlné.

Uua zbožňuje umahlu, při důležitých zasedáních mu sedává na klíně, a když se porada příliš vleče, usne s hlavíčkou opřenou o umahlovu hrud'. V tu chvíli kainkarové ztiší hlas, aby ho neprobudili.

Kainkarové se už naučili mít uuu v oblíbě a často mu nosí nákladné dárky, většinou hračky, jež končívají v rukou Rudenciových dětí.

Naděšen uuuovou inteligencí najal umahla učitele, aby zvíře naučil číst a psát. Se čtením to není snadné, neboť zvíře neumí mluvit, zato v psaní prý dělá velké pokroky. Jestli ten list z písanky, který mi Rudencio ukázal, popsal skutečně uua, piše už lépe než mnoho dospělých.

Otázal jsem se Rudencia, jestli není příliš kruté takhle znášilňovat mozek zvířete, které stejně nikdy nebude zastávat funkci člověka, a on mi na to odpověděl, že z umahlovy strany to není pouhý rozmar, nýbrž že uua je naopak vychováván pro funkci velmi důležitou.

V tu chvíli jsem se vzbouřil. Nevadí mi, když mě někdo považuje za naivku, ale všechno má své meze. Jediná funkce, kterou by snad uua mohl v paláci zastávat, je funkce hlídače, kdyby ovšem

nebyl od počátku tolik rozmazlován. Ale Rudencio mě znovu ujistil, že uua je skutečně připravován, aby převzal důležitou funkci.

„Však o něm ještě uslyšíš. Celé území o něm jednou uslyší.“
Zeptal jsem se, jakého druhu ta funkce bude, ale Rudencio se zarazil, a že prý víc už toho prozradit nesmí.

„A uslyšíme o něm v dobrém, nebo ve zlém?“

„To záleží na tom, na které straně kdo bude. Na které straně jsi ty?“

To už mluvil ten druhý Rudencio, umahlův zeť, otec umahlových vnuků, ten Rudencio, který mi občas naháněl strach. Změnil jsem proto raději téma a zeptal jsem se, co dělají děti a jak se daří nejmenšímu, který měl černý kašel.

„Dobře. Všichni jsou v pořádku. A abych nezapomněl, už ses rozhodl ohledně té brigády? Držím ti tam pořád místo, ale moc dlouho už ho držet nemůžu. Za pár dní začíná výcvik.“

„Já nějak nevím. Já se na to nehodím.“

„Na co se nehodíš? Vždyť ani nevíš, oč jde.“

„Ještě jsi mi to neřekl.“

„Nemůžu ti to říct dřív, dokud nepodepíšeš smlouvu. Zatím jsi cizí element a řád mi zakazuje prozradit nepovolánému člověku náš cíl.“

„A co když vstoupím a potom budu litovat. Můžu zase vystoupit?“

„Vyloučeno. Kdo jednou vstoupí, musí tam zůstat.“

„Tak to radši zůstanu mimo.“

„To jest, radši se vyhněš zodpovědnosti.“

„Radši budu dál chodit na ryby, shromážďovat předměty pro Zapovězené sklady, koupat se v jezere.“

„A popíjet skořicovici se semenem játohá. Otevři oči, bratře! Viděl ses teď někdy s konzulovou? Radím ti, abys s ní přerušil sřky.“

Tentokrát se mu podařilo mě opravdu vyděsit. Přemýšlel jsem, co bych na to měl říci, ale nic mě nenapadlo. Pozvat ho na hte skořicovici mi připadalo riskantní, protože ta se teď pije v podstatě tajně. Turunšové sice většinou přimhouří oko, protože si sami také rádi přihnou, ale je to přestupkek, a člověk je nesmí moc provokovat

„No, tak já půjdu. Musím odvézt uinu do paláce,“ řekl Rudencio, a pobídl koně ostruhami. Kuň sebou polekaně trhl, odfrkl si a vyrazil.

KONZULOVÁ JE KLIDNÁ

To, co mi Rudencio řekl, ve mně zanechalo neklid. Nepřihodilo se snad něco konzulové, že mě už tak dlouho nevyhledala? Nemám ve zvyku k ní chodit, když je její manžel na cestách, ale tentokrát to bylo nutné.

Jejích sousedka, která mě pozorovala, jak vytrvale klepu a volám, přestala mluvit ve světné okně s papouškem a poznamenal, že to bych spíš sňal nejvyššího soudce. Byl jsem zklamán a nevěděl jsem, jestli se mám raději snažit něco od ní vyzvědět nebo jít pryč.

„Vy jste její příbuzný?“

„Ne. Přítel.“

„A tak.“

Předstíral jsem, že jsem nepostehal jízlivý tón v jejím hlase. Víím, že starší lidé nemají o konzulové nejlepší mínění — ani naše maminka ji ostatně neměla příliš v oblibě — a že odsuzují veškeré její počínání. Kdyby nebyla cizinka, dávno by už ji byli poslali na některou vězeňskou usedlost. Já si ostatně také myslím, že by se měla poněkud ukáznit, alespoň pokud je konzul pryč. Na druhé straně, kdyby nebyla taková, jaká je, život na tom našem zasmušilém území by zdaleka nebyl tak zábavný.

Scházel jsem pomalu ze svahu a myslel jsem na to, kam se asi konzulová poděla, když se přede mnou vynořil z houští jeden z mladíků, s kterými tenkrát oně slavné noci vesele odhopsala. Poznal jsem ho podle toho, že měl na paži jizvu po ráně oštěpem.

„Bré odpoledne,“ povídám.

Podíval se na mě nedůvěřivě, chvilku váhal a nakonec mi odpovéděl:

„Bré odpoledne.“

„Ty jsi přítel Ozildy, že?“

„Jaké Ozildy?“

„Konzulové.“

„A tak, vy myslíte toho maleho dhlbika. No stykám se s ní. A co má být?“

„Nevíš o ní něco?“

„Proč bych o ní měl něco vědět? Nejspíš tady někde rejdlí po okolí.“

Dobře mi tak, neměl jsem se přát. A protože jsem už nevěděl, kde bych ji mohl ještě hledat, vrátil jsem se domů.

Doma jsem zastihl Zultu, jak vyrábí vlaječky z barevných papírů a připevňuje je na nitě natažené na dvoře mezi stromy.

„Dobře, že už jsi tady,“ přivítala mě. „Pomoz mi, nebo to nestihnou.“

„Co nestihnou?“

„No přece vyrobiť ozdoby na oslavu.“

„Ona tady bude nějaká oslava?“

„Tady ne, hlupáčku. U Obelardových. Smířila jsem se s Edualdem. Jsem tak šťastná! Ta tvoje podarovaná přítelkyně u nich zrovna peče kokosky.“

To mohla být jediné konzulová. Řekl jsem Zultě, že ji nemohu pomoci, a rozběhl jsem se k Obelardovým.

Konzulová stála u nich na dvoře obklopená hloučkem mladých mužů a vypřávéla jim nějaký zjevně velmi zajímavý příběh. Po žádáním cukroví nikde ani stopy. Když mě uviděla, nepatrně mi pokynula na pozdrav a pokračovala v hovoru. Odpovéděl jsem jí stejným gestem a odvrátil se. Jestli si myslí, že jí tady budu dělat tajtníka jako oni, tak to se moc mylí.

Nášťstí starý Obelardo seděl v přední místnosti v síti a šil koženou vestu. Přisunul jsem si k němu špalek a sledoval jsem, jak mu to jde.

On se mě najednou zeptal, jestli chodívám do paláce, a já na to, že jsem tam byl jen jednou, před mnoha lety.

„A co teď, když tvůj bratr je příbuzný umahly?“

„Nechodím tam.“

Udělal do kůže štíplem další řadu dírek a potom povídá:

„Já bych se tam tak rád dostal.“

„Vy, pane Manlio?“

„Ano, já. A víš proč? Abych uviděl to zvíře, co se o něm tolik mluví.“

„Uiuu?“

„Tak uiaa mu říkají? To je legrační jméno. Uiaa. A to je jeho jméno, nebo se tak jmenuje ten druh?“

„Víte, že nevím?“

„Ty už jsi ho viděl?“

„Ne, nikdy. Už jsem vám přece řekl, že do paláce necho-
dim.“

„No pravda, jsem to ale hlupák. Ale tvůj bratr si ho pryč občas bere domů, aby si s ním mohly pohrát jeho děti.“

„To je pravda, jenže já jsem u něho v poslední době nebyl.“

„Vy jste se pohádali?“

„Ne.“

„Ale nechodíš k nim.“

„Nemám čas. Prostě se to zatím nějak nehodilo.“

„To je škoda.“

Starý Manlio se znovu odmlčel, dál dělal dirky, šil. A přemýšlel. Najednou povídá:

„A kdy hodláš k bratrovi zajít?“

„Hned jak to půjde, jen co budu mít chvíličku volnou.“

„Opravdu tam zajdeš? A můžu jít s tebou? Když já bych tak rád viděl toho iuruu.“

„Uiuu.“

„U-i-u-u. Slibuju ti, že ti neudělám ostudu.“

„Tak dobře, pane Manlio. Až tam půjdu, stavím se pro vás.“

„Opravdu s tím můžu počítat? Budu na to čekat.“

Viděl jsem, že můj slib starého Obelarda značně potěšil, tak, že mi dokonce nabídl doušek z misky s agnadou, která stála na kusu plátna pod sítí. Agnada je velmi chutný a osvěžující nápoj, vytrábený z kukuričné mouky, vody a různých bylin, jejichž složení se liší podle chuti toho, kdo ji připravuje. Obelardova měla jemnou příchut zázvoru. Škoda, že mi nabídl jen jednou.

„Povídá se, že ten uiaa už umí mluvit. Myslíš, že je to pravda?“

„To jsem neslyšel.“

„Ujistovali mě, že je to pravda. Ale jak může nějaké ocasaté zvíře mluvit, no řekni. Já ho musím vidět na vlastní oči.“

„Však ho uvidíte.“

Starý Manlio odložil vestu do klína, vzal misku s agnadou a znovu si dlouze přihnul, se zavřenýma očima, aby nápoj lépe vychutnal. Pak odložil misku na plátno a na mě si nevzpomněl. Ale pro mě byla radost už jen se dívat, s jakou chutí pije.

„Já ti tedy řeknu,“ povídá zamýšleně, „ten umáhla musí mít setsakramentskou odvahou, takhle se důvěrně sblížit s nějakým cizokrajným zvířetem. Možná že si zahrává s ohněm.“

V tom vešla do místnosti konzulová a přisedla si k nám. Starý Obelardo dál šil zahloubán do svých úvah a já jsem se také choval, jako by v místnosti kromě nás dvou nikdo nebyl.

„Pro kohopak bude ta vesta, pane Manlio?“ zeptala se.

„Vlastně ani nevím. Dělán ji jen tak, abych nesešel s rukama v klíně.“

„No tak to já bych ji chtěla. Byla by mi?“

Starý Obelardo vestu roztráhl, podíval se na konzulovou, pak zase na vestu a zjevně usoudil, že by jí padla.

„Máte ji mít. Už schází jen tadyhle pár stehů.“

„Není on miloučký, ten náš staroušek?“ zavrkala konzulová a pošimrala pana Manlia na nose. „Jednou si spolu někam vyjdeme a zadovádíme si, co vy na to?“

„Mějte rozum, holka,“ na to starý Manlio rozpacitě.

Vzápětí konzulová ztratila o vestu zájem, mrkla na mě a narhla, abychom se šli projít.

Sešli jsme po stinné pěšince vedoucí k poroku, a když už jsme byli daleko od zvědavých pohledů, zeptal jsem se jí, jestli ví, že ji hlídají.

„To už vím dávno. Od té doby, co jsme sem přijeli.“

„Ale teď jde do tuhého.“

„A co mám dělat? Přece nebudu pořád někde zalezlá!“

„Měla by sis dát větší pozor.“

„Oni na mě nemůžou. Už mám na ně poličeno. A oni se chytanou do pasí. Je to jen otázka času.“

Ríkala to s takovou jistotou, že mě to až vyděsilo. Vyhýbej se konzulové, tak mi to řekl Rudencio.

„Jen klid, uvidíš, že všechno dobře dopadne. A neptej se mě, oč jde. Nemůžu ti to prozradit. Ale říkám ti, je to jen otáčka času.“

VŠICHNI V TURECKÉ LÁZNI

Dnes jsem měl cestu kolem Domu Velké kúže a zůstal jsem úplně ohromený. Tak dlouho byl zavřený a opuštěný, vydáný napospas choutkám všelijakých zločineckých živlů a v takovém úpadku, že to rvalo srdce, a teď najednou před ním stály vozy a nějací muži z nich vykládali dřevo, pytle pisku a hlíny, jiní muži pobíhali s metrem v ruce, zjišťovali škody a cosi zaznamenávali na kus papíru. Zeptal jsem se jednoho z těch, kteří si dělali poznámky, co to znamená, a on nejdříve mi neodpověděl, ale ani se na mě nepodíval, zkrátka dělal, jako by vedle něho nikdo nebyl. Měl jsem chut ho popadnout a dostat z něho odpověď třeba násilím, ale když jsem si uvědomil, jak to u nás teď chodí, rozhodl jsem se raději počítat do deseti a rychle zmizet.

V postranní ulici jsem se zastavil v rybářné pana Oldivio. Chtěl jsem se ho vypyat, jestli něco neví, protože on má — nebo alespoň měl — pověst člověka, který je vždycky o všem spolehlivě informován.

„O Domě Velké kúže? Ne, nic nevím a ani vědět nechci. Pro mě a za mě ho můžou třeba zbourat nebo podpálit.“

„Ale pane Oldivio! Vždyť vy jste dřív nedal na Dům dopustit!“

„No vidíš, a stejně to nebylo k ničemu. Když už ho zavřeli, tak ať ho teď klidně podpálí. Já ani nevylezu mezi dveře, a bude mi to fuk, že hoří.“

Je, jako ostatně téměř všichni, stále ještě znatčně pobouřen tím, že Dům uzavřeli. Pozoroval jsem chvíli, jak kroupí své ryby vodou, aby vypadaly jako čerstvé, třebaže ležely dlouho na slunci.

Některé jako by potom skutečně ožily, ale jiné už na jeho starý trik vůbec nereagovaly.

„Vidíš, jak to vypadá s mým obchodem?“ povídá. „Jednou to rady zabalím a dám se k turunšům.“

„Musíte mít trpělivost, pane Oldivio. Všichni jsme na tom špatně. To je přechodné.“

„To jo. Přechodné nastálo. A co tvůj bratříček, ještě pořádek je tak nafoukaný?“

Pochopil jsem, že ty dva náměty spojil záměrně, ale promínul jsem mu to. Oldivio je dobrý chlap a já si ho vážím.

„Má se dobře. Ale o tom, že by byl nafoukaný, nic nevím.“

„To je možné. K tobě se asi chová jinak. Tuhle mi sem přišel kritizovat moje ryby. Dokonce mi vyhrožoval pokutou. Ale když jsem ho požádal, ať mi ukáže pověření ke kontrole, hned zavědli řeč jinam. A když odcházel, málem neprošel dveřmi, jak byl nafoukaný.“

„A nebyl to zase nějaký jeho žertík? To by mu bylo podobné.“
Pan Oldivio mi na to neodpověděl, a tak jsem začal znovu

o Domě Velké kúže.

„Vypadá to, že ho chtějí opravovat.“

„Tomu nevěřím. To, že se tam začali štourat, bude spíš znamenat, že ho chtějí zbourat.“

Pověděl jsem mu o těch vozzech se stavebním materiálem i o mu-
žích, kteří sepisují škody, ale on na to, že by to musel vidět na vlastní oči.

„Já si myslím, že ho budou opravovat. A když ho budou opravovat, tak nejspíš proto, že ho hodlají zase otevřít, nemyslíte?“

„Nemyslím. Můžou ho opravovat třeba proto, že tam chtějí zříditi tureckou lázeň. To prý je teď poslední móda.“

„To je pro mě úplně novinka.“

Všichni nahoře chodí do turecké lázně, a ti, co nahoře nejsou, taky, aby vypadali důležitě. Tvůj bratr určitě jakbysmet. Ostatně, když tu byl, připadal mi celý nějaký vyblázněný, nejspíš všivem těch koupel.“

Pan Oldivio byl beznadějně zatrpklý. „No tak já půjdu, pane Oldivio.“

„Jen jdi, jdi. A já dám tady svým rybičkám taky koupel, ale jen obyčejnou.“

Ta turecká lázeň, to pro mě byla úplná novinka. Nejspíš jen nějaký výmysl zahotklého prodávače ryb, pomyslel jsem si. Je nespokojený se situací, a tak si potřebuje vyličit zlost.

Ale nebyl. Než jsem se vydal domů, trochu jsem se prošel po centru osady a během své krátké procházky jsem viděl několik nových cedulí inzerujících tureckou lázeň a kromě toho jsem se musel dvakrát či třikrát vyhnout štrafím, na nichž stáli muži, kteří právě vyčesovali další cedule.

Napadlo mě, že když už se tak potloukám venku, mohl bych se stavít u Rudencia, že možná budu mít štěstí a uvidím toho tolik opěvovaného uinu a budu potom moci starému Manilovi vyličit, jak vypadá doopravdy.

Kež bych tam byl radši nechtěl. Brána byla zavřená, a už to byla pro mě novinka. Dlouze jsem zazvonil, brána se náhle otevřela a obklopila mě skupinka turunšů. Vysvětluju jim horem dolem, co jsem zač, až jeden z nich začal dovínit a vzápětí se vrátil se zprávou, že kankara Rudencio nemůže nikoho přijmout, protože je právě v turecké lázni. Zeptal jsem se ho, jak dlouho taková koupel trvá, a turunša mi odpověděl, že několik hodin.

„Tak dlouho?“

„Ano. A dnes mu bude pravděpodobně trvat ještě déle, protože si právě otevřel novou lázeň a ještě patřičně nezná celou tu dosti složitou proceduru tureckých koupelí. Přijďte zase zítra, ale ne odpoledne, protože to je doba koupele.“

Měl jsem toho právě dost a řekl jsem jim, že tedy dobrá, ale nechtěl jsem už tam přijít vůbec nikdy, alespoň dokud bude Rudencio umahlovým zetěm a ještě k tomu kankarou. Kankara Rudencio! Jediný, kdo na tom bude škodný, je chudák pan Manlio, protože neuvídí zblízka uinu.

TVĚŘÍ V TVĚŘ POSELEDNÍM UDÁLOSTEM

Když lidé začnou chodit se sklopenou hlavou, jako by cosi hledali na zemi, a to, co bylo dosud milé a nevinné, začne najednou působit cizím a hrozivým dojmem, když všichni náhle mluví úse nebo raději nemluví vůbec a bojí se vlastního hlasu a každý nevyhnutelný zvuk zaburácí jako hrom, až člověk úlekem ztratí řeč, mrazí ho a po těle mu vyrazí studený pot, a když i myšlení lidí je hildáno a zachází se s ním jako s příznakem nebezpečné choroby, je to znamení, že se děje, nebo se každým okamžikem stane něco velmi závažného.

Takové období my právě prožíváme. Co se to u nás vlastně děje? Nikdo to neví, ale všichni cítíme, že něco není v pořádku. Už je to dlouho, co naposledy prostřihávali stromy kolem cesty k jezeru, a teď najednou je prostřihali. To největší nic dobrého. Natřeli mosty škaradou šedi. Proč? Sběrači starých předmětů dostali rozkaz přerušit sběr. Byl vydán zákaz vjezdu vozů do centra osady. Zpřísnili kontrolu požívání skořicovice. Děti už si nesmějí pouštět draka. Jsou zrušeny veřejné evaporace, což znamená, že místo aby rodina uspořádala evaporaci, musí přibuzného odevzdat evaporaci agentuře a spokojit se s orazitkovanou svrženkou. A to všechno nad námi visí jako těžký černý mrak.

Nebýt toho mraku, byli bychom poměrně šťastní. Předtím, než nás zasitily tyto poslední události, byl náš život podstatně lepší než například život Aruguů, národa, který žije tak blízko nás, a přece je svou úrovní daleko za námi. Arguové mají zdánlivě vše, co máme my, neboť napodobují náš životní styl; protože však jsou zaostrali, napodobují ho špatně.

Například oštěpy těch ubožáků vypadají na první pohled stejně jako naše, ale zblízka jsou k pláči: jejich hroty jsou totiž buď ze dřeva, nebo z kosti, přičemž dřevěné se snadno zlomí a kostěné hroty zase vypadávají, protože oni je neumějí k tvči dobře připevnit.

Arguové mají také svůj Dům Velké kůže, jenže u nich se jmenuje Dům Velkého koše, ale lépe by se pro něj hodil název Dům

Velkého obušku, protože tam každé shromáždění skončí rvačkou. Nutno však podotknout, že Dům Velkého koše je nadále otevřený.

Aruguové mají také svého umahlu, kterému říkájí kanka (v jejich jazyce to znamená kohout). Kanka je volen na určité období a volba probíhá dosti svérázným způsobem, který mnozí lidé u nás považují za typický pro zaostrané národy. Aruguové, kteří mají ambice stát se kankou, odevzdají své jméno nejvyššímu soudci — ibirovi, ten každému z nich předá náhrdelník ze semene určité rostliny — kukurice, fazole, jatroba či angeliky — a oni ho nosí až do dne volební slavnosti. Toho dne se všichni dospělí Aruguové, muži i ženy, shromáždí na velkém náměstí, po jednom předstupují před soudce a každý vhodí do zvláštní nádoby semínko roztrhání náhrdelníku jeho kandidáta. Soudce potom semena roztrhává, spočítá je a ten z uchazců, který dostal nejvíce semen, je soudcem prohlášen za kanku. Každý z poražených uchazců přijme semeno z náhrdelníku nového kanky a před zraky všech je spolkně. Je-li například z jatroby, angeliky nebo jamba, stačí spolknout jen kousíček. Tento akt se považuje za přísahu poslušnosti novému kankovi. Nechovám k Aruguům žádný zvláštní obdiv, ale myslím si, že v tomto ohledu jsou vyspělejší než my.

Včera ráno a dnes opět se na mostě objevili nějací divní muži a předstrali, že se přišli jen rozhlédnout po krajině. Že by se ted někdo jen tak kochal výhledem po kraji? Vzhledem k tomu, jak to u nás poslední dobou vypadá, nám to vrhá hlavou. Nikomu neublížili a ke každému, kdo potřeboval přejít most, se chovali nanejvýš laskavě, jenže právě ta jejich vřidnost je nám podezřelá. Bylo by nám připadalo normální, kdyby se chovali jinak, tak jako ti, co nám nařídili vykopat tu jámu, která tady mimochodem zraje dodnes a už se změnila v bažinu nebezpečnou pro zvířata i lidi.

Od minulého týdne jako by se život na našem území zastavil. Žijeme stále v úzkosti a v obavách a nevíme, jak se vlastně chovat. Sotva člověk promluví, už se tím kompromituje. Ti chlapí jsou stále ve střehu a i z věci tak nevinných, jako že jedna a jedna jsou dvě, hned vyvozují osobité závěry. Ale ani mlčení není záruka, že nás nechají na pokoji. Podle logiky posledních událostí ten, kdo

si dal pusu na zámeček, něco skrývá. Výsledkem toho je, že nevíme kudy kam. Buď mluvíme hodně, abychom nezbudili pozornost mlčením, nebo mlčíme, abychom se nekompromitovali, protože nikdy neví, kdo je špeh, ani koho hlídají.

Žijeme všichni v nejistotě, opomínáme-li však na okamžik všechna nebezpečí, vznikají v důsledku okolností někdy dosti komické situace. Ve snaze pochopit, co se vlastně děje, vyhledáváme společnost druhých, ale když potkáme některého známého — což v dnešní době není nikterak běžné — náš rozhovor nakonec vyzní jaksi nemastně neslaně, tak říkájíc aby se vlk našel a koza zůstala celá, protože se bojíme jeden druhého. Uprostřed hovoru najednou usoudíme, že jsme toho řekli až dost, a tak zavřeme zobák a začneme zírat do země. Po nějaké chvíli nám přijde oběma na mysl, že ten druhý může být špiel, a v tu ránu začneme drmolit páte přes deváté a samozřejmě plácáme samé hlouposti nebo různé rýmováčky posrádající smysl, jako třeba: Zeptal jsem se Chlodvika, kde jsou jeho kozíčky, a on na to nemám žádných, já mám jenom slepičky; nebo: Dostal jsem křepeláka od kmotříčka ze Zelení, on se kolem nohou motá, jiného s ním porůznení není, křepeláka máme, křepelku nemáme, málo nás, málo nás, pojďte všichni mezi nás; anebo Napuc jsem se preclíčků, vypil skorčicovku, och jak bolest velikou mám teď ve svém břuchu.

Nakonec si uvědomíme matnost svého počínání a rozejdeme se, aniž by rozhovor komukoliv z nás cokoliv přinesl.

Jediný hovor, který mi v poslední době připadal rozumný, jsem měl s nejmladším Obelardem, Joanildem, který je téměř ještě dítě. Právě jsem vycházel ze Zapovězených skladů, když jel kolem s vozem naloženým kůzemi na vydělání. Požádal jsem ho, aby mě svezl domů, a on že jestli snesu zápach kůží, můžu si k němu vylézt.

Když se vůz dal do pohybu, zeptal jsem se ho, co soudí o posledních událostech, a on mi odpověděl, s očima stále upřenými na zadek koně:

„Co já vím. Já rozumím jen kůzím. Ale jedno vám povím: ty, co jsem sebral v posledních dnech, smrdí nějak podezřele moc. Kdoví jestli to s tím nějak nesouvisí.“

TURECKÁ LÁZEŇ

Právě jsem myslel na Rudencia, na to, co asi dělá v těchto dnech nejistoty a zmatků, když v tom jsem zaslechl, jak přede dveřmi zastavil kuň a odfrkl si. Jdu se podívat ven, a on to Rudencio. Přijel zvesela, pohvizdoval si, a sotva seskočil na zem, začal se rozplývat v omluvách.

„Chapej, byla to moje první koupel v turecké lázni. Musel jsem se soustředit, abych neudělal nějaký kopanec. Ono ti to má hrozne přísný rituál.“ Přelétl pohledem dvůr a pokračoval: „Nemáš chuť si tady postavit lázeň? Mista je tu dost.“

„Podívej se na mě dobře, prosím tě. Já a turecká lázeň! Copak se to ke mně hodí?“

„Ty máš ale nápady, hochu! Nech předsudky stranou a dej se k nám. Nemáš ponětí, oč přicházíš.“

„A oč tedy přicházím?“

„O největší vynález na světě, o nic víc. Podívej, třeba tamhle ten plácek pod mangovničky, to by bylo ideální místečko. Jestli chceš, pošlu ti sem stavitele a ten ti postaví lázeň jedna dvě. Nepřijde to draho a tobě udělá cenu.“

„Kdepak, nechci. Koupnu se zadarmo v jezere.“

„Jenže to je nebe a dudy. Můžu ti říct, že i těch pár koupelí, co jsem absolvoval, i když jsem ještě neměl žádné zkušenosti, mi udělalo moc dobře. Cítím se úplně jako vyměněný.“

„To vidím.“

„Opravdu je to znát? A jak teď vypadám?“

„Přemáhaje se ze všech sil, abych nevyprskl, podíval jsem se na něj, řekl jsem mu, ať se otočí, a on uposlechl.“

„Jsi neuvěřitelně podobný jednomu umahlovu zetovi.“

„Nech si ty svoje vtipky! Koleduješ si, abych si teď pro změnu začal dělat legraci já z tebe.“

Změnil jsem raději téma, abych ho moc neotrávil, když byl tak veselý. A pak, přijel se mi koneckonců omluvit. Zeptal jsem se, co dělají děti, Joanda, uua. On se hleděl rychle zbavit mých otázek a začal znovu o koupelích.

„Jestli si nechceš za žádnou cenu zřítit lázeň tady, můžeš se kdykoliv přijít vykoupat ke mně.“

Řekl jsem mu, že to půjde těžko, když u vchodu hldají turunšové.

„To víš, to je kvůli bezpečnosti. Dneska si člověk nemůže dovolit žádnou hloupost. Ale dám ti takovou kartičku, a když ji ukážeš, pusť tě dovnitř.“

„Kdepak, to ne. Já jsem rozružený, mohl bych ji ztratit.“

Chvilku přemýšlel a pak povídá: „Tak to opravdu radši ne. Kdovi komu by se mohla dostat do rukou. Přece jen bude nejlepší, když si postavíš lázeň přímo tady. A tím dřív tím líp. Škoda každého dne. Však to sám poznáš.“

„Jak mi to líčíš, člověk by řekl, že je to osmný div světa.“

„To taky je, chlapče. Když si vlezu do lázně, zapoměnu na svět. Nic se tomu nevyrovná, ani když se ti zdá, že létaš. Je to tak lahodný pocit, jako bych se vznášel na oblacích blaženosti. Kdyby mi řekl, že celý svět hoří, jen bych zavřel oči a pomyslel bych si, tak ať hoří“. Kdyby mi řekl, že k nám vrhli Orobongové a Aruonové a plení po celém území, zavřel bych oči a pomyslel si: „Když vrhli, tak vrhli, a když plení, tak ať plení.“ Kdyby mi řekl, že umahla byl sesazen nebo evaporován, nejspíš bych si pomysll, no a co mám dělat?“

Sotva to však vyřkl, vzpamatoval se a uvedl to na pravou míru:

„Obrazně řečeno, samozřejmě. To jen abys měl představu, jak je to výborné.“

„Takže to je vlastně takový únik od všeho. Odpoutat se od světa. Upadnout do opojení.“ A chtěl jsem ještě dodat, jako když se pije skoricovice s prškem ze semene jatobá, ale včas jsem se ovládl. Ani turecké koupele zřejmě nesmysly určité rysy Rudenciový povahy.

„To ne! Právě naopak! Kdyby tomu tak bylo, už by to zakázali. Ty máš ale nápady!“

Od toho okamžiku začal být Rudencio jaksi nesvá a už téměř nepromluvil. Zeptal se ještě, jak se má Zulta, ale tón jeho hlasu neprozrazoval skutečný zájem. Rozhlédl se po zahrádě a podotkl, že

bych se měl postarat o velkou palmu a zamazat horkým jilem díry v jejím kmeni, protože se neustále zvětšují. Potom už nevěděl, co říci, já také ne, a tak se vyšvihl na koně a odjel.

Nechápal jsem, proč začal být náhle tak skleslý, jako by mu nějaký zlý příznak dýchli do ucha svým jedovatým dechem. Nebo že by ta náhlá změna jeho nálady nějak souvisela s tím, co se tu poslední dobou děje?

Několik dní nato byly všechny lázně na našem území uzavřeny na umahluv rozkaz a proslýchá se, že na Rudenciův podnět. A každý, kdo měl doma soukromou lázeň, byl vyzván, aby ji zboural. Já osobně nevěťím, že Rudencio to udělal. Je koneckonců zet a byl tím tak nadšený.

KONZULOVÍ DO TOHO VIDÍ?

Konzulová se tu mihla jako vítr, aby mi sdělila, že konzul se už vrátil a že pořádají oslavu, na které nesmím chybět. Snažil jsem se ji zdržet, ale nepodařilo se mi to. Prý má opravdu naspěch a přijíhá jen proto, aby mi pověděla o manželově příjezdu a o té oslavě.

„Takže se uvidíme večer, ano? Ted jdu ještě něco nakoupit.“

Starý Manlio měl opravdu smůlu. Měli jsme smluveno, že ho vezmu k Rudenciovi podívat se na uinu, ale znovu jsem byl nucen návštěvu odložit. Na večírku u konzulových se můžu dozvědět něco o současně situaci, zatímco z Rudencia bych nevytráhl nic. On teď dělá se vším hrozně tajnosti.

Abych starému nějak vynahradil zklamání, vzal jsem džbánek skoricovice, jeden z posledních, které mi zbyly, a šel jsem mu oznámit, že setkání s uinou musíme odložit na jindy.

Seděl na dvoře na svém špalku a opravoval kus kůže, myslím že na loveckou brašnu. Když mě uviděl přicházet se džbánkem, přestal pracovat a upřeně mi hleděl vstříc. V očích měl smutek. A než jsem stačil cokoliv říct, začal sám:

„Však já vím. Takže za uinou nepůjdeme. A tys mi pro útěchu přinesl skoricovici.“

Ačkoliv mi jeho slova na jedné straně usnadnila vysvětlování, na druhé straně mě přiváděla do rozpaků. Nikdo nevidí rád, když druhý odhalí jeho manévry.

„Je to tak, pane Manlio. Něco mi do toho přišlo.“

„To jsem si mohl myslet. A tahle almužna to má spravit.“

„Musím totiž jít na jeden večírek.“

„Já vím. A kdyby to nebyl večírek, tak by se určitě našlo něco jiného.“

„Snad si nemyslíte, že je to výmluva.“

„Já si hlavně myslím, že kolem toho zvířete je nějaká záhada. Bud vůbec neexistuje, anebo uvidět ho je těžší než spáříti samotného umahlu, a v tom případě se k němu nedostal ani tvůj bratr. Ať tak či tak, je v tom nějaký podvod.“

Jak jsem ho mohl přesvědčovat, že uina existuje, když jsem ho sám nikdy neviděl? I když je pravda, že dříve mě Rudencio mnohokrát zval, abych se k nim přišel na uinu podívat. Ale co když to je opravdu jen Rudenciův výmysl, který měl být důkazem jeho důvěrného vztahu ke všem nobsledům v paláci? Nechal jsem se zvíkat pochybnostmi starého Obelarda.

„No tak, pane Manlio. Slibuji vám, že zítra v tom budeme mít jasno. Určitě.“

„Zítra, zítra!“ povídá smutně a sklonil hlavu nad práci. Když jsem na něho pohlédl, viděl jsem, že pláče.

To mě úplně vyvedlo z rovnováhy. Takový rozumný a soudný člověk, a pláče pro takovou hloupost. Vůbec jsem nevěděl, jak ho utěšit, a tak jsem se chtěl potichoučku vytrátit, dokud měl hlavu svěšenou. Sotva jsem ale udělal pár kroků, křikl na mě už zase svým normálním hlasem:

„Hej! Aspoň bys tu mohl nechat ten džbán, ne?“

Vrátil jsem se, položil mu džbánek do klína a rychle jsem odešel.

Konzul vital hosty vsedě v síti, protože měl jednu nohu zavázanou. Konzulová se na něj přišla občas podívat, narovnála mu podušku,

již měl poraněnou nohu podloženou na špalku, lehce ho poplácala po rameni nebo ho políbila na čelo a opět zmizela v davu přežvýkujících hostí.

Konzul mě požádal, abych si k němu přišel, že prý si se mnou chce popovídat. Sotva jsem se usadil na špalek, který mi konzulová dala přinést, položil mi ruku na rameno a povídá:

„Pověz mi, co se to tu poslední dobou děje.“

Tak já sem jdu, abych se něco dozvěděl a místo toho tahají rozumy ze mě. Byl jsem nucen mu odpovědět po pravdě, že nevím nic než různé klepy, domněnky a nejspíše dohady a že jsem slyšel i projevy optimismu.

„A nic konkrétního pro mě nemáš?“

„Ne, konkrétního nevím nic.“

Natáhl si pohodlně obvázanou nohu, prohlédl si ji z jedné strany, potom z druhé, tajemně se pousmál a konečně promluvil:

„No vidíš, a já přijel dnes časně ráno a už leccos vím. Připrav se, že se dočkáš velkých změn. Vypukne to co nevidět.“

Všemožně jsem se ho snažil přimět, aby se vyjádřil konkrétněji, ale nebylo to nic plamné. Dovolával se diplomatické etiky, že prý má závazky vůči jistým osobám a ty musí pokrýt, a kdovíco ještě. A aby se zbavil mých zvědavých otázek, navrhl mi:

„Běž si popovídat s konzulovou. Ale o tom, o čem jsme spolu mluvili, jí nic neříkej.“

Konzulová právě bavila skupinku vyšších turunů, ale když mě spatřila, vymanila se z jejich společnosti a přišla si se mnou popovídat.

„Dozvěděl jsem se spoustu věcí.“

„Od něho? Tak to nevíš nic. Já toho vím mnohem víc. Já vím všechno. Docela všechno.“

„Tak proč mi to neříkáš?“

„Slíbila jsem, že to uchovám v tajnosti. Ale připrav se na to, že se dočkáš velkých změn. Vypukne to co nevidět.“

Že by se opravdu chystalo něco velkého? Jen jestli to není zase nějaký nový salónní žertík. Ale ať už to je výmysl, nebo ne, bylo mi příjemnější tomu uvěřit.

Konzulová mě zatáhla do kouta terasy, sundala si sandál a ukázala mi chodidlo.

„Mám je umytý a vydrhnuté pemzou. Nepůjdem se projít tamhle mezi stromy?“

ŠPATNÝ VÍTR PRO RUDENCIA

Na celém území panuje všeobecná apatie, nic pořádně nefunguje a všichni čekají kdoví nač, co by jim ukázalo cestu dál. Kdo má schopnost dívat se kolem sebe, zaznamená u jistých osob starost, jak zahlazovat stopy, jako by se mnozí z hodiny na hodinu přerodili a rozhodli se žít novým životem. To je dobré, neboť na hrůšnickovo pokání není nikdy pozdě, také si tím však mohou ve své vychytralosti zajišťovat, aby se na ně zapomnělo, až to vypukne.

Já zatím žiju z doplatků výdětku ze Zapovězených skladů. Obvykle vyseďávám celé dopoledne před domem a za tu dobu se tady nikdo neukáže, ani děti, které si dřív chodily hrát do jámy, do té, co nás přinutili vykopat.

Jen přírodu, tu nikdo nezastaví. Vítr dál šelestí v listí stromů, víří prach a přinaší cizokrajné vůně, pod jejichž vlivem bývali trouhle dobou lidé u nás neklidní a připraveni vyrazit jako bujni koně. Dnes jako by je nikdo ani necítil, a pokud i cítí, nikdo na ně nereaguje jako dřív.

Zato ptáčkové jsou ve svém živlu, a hned jak se rozední, začnou povykovat. Jakživ jsem jich neviděl tolik pohromadě na jednom místě, jako by se sem slétili ptáci z celého světa. A jestliže si pro svůj slet zvolili právě náš kraj, je to proto, že u nás bude zase dobře; oni to vědí.

Když už mě omrzí sedět sám a jen tak koukat, jak je venku, prolezu dírou v plotě a jdu se podívat, co kuří Obelardovi. Obvykle dělají to, co všichni: sledují, jak plyne čas a čekají.

Starý Manlio se teď ke mně chová chladně a sotva mi odpoví na pozdrav. Eduardo je ke mně nejhodnější a pokaždé mi nabídně některou z těch pochoutek, které si u nás schováváme pro přátele —

tu kozi mléko, tu med věly borá, jindy cigaretu z petrodonu nebo vařené mangarito. Mám vždycky výtčky, ale nakonec to přijmu, abych ho neurazil, a také proto, že ty věci mám rád.

A jak tak u nich odpočívám, jím mangarito polité medem a zapjím ho douškou kozlho mléka, starý se na mě dívá káravým pohledem a určité si v duchu říká, jak může Edualdo takhle mrhat lahůdkami pro někoho, kdo si to vůbec nezaslouží. V tom má naprostou pravdu: dosud jsem neudělal nic pro to, abych splnil svůj slib a vzal ho k Rudenciovi podívat se na uinu. Uznávám, že je to moje chyba, ale nevím, co dělat. Necítím se u Rudencia dobře, a to nejen kvůli turunšům. Docela dobře by se totiž mohlo stát, když je teď bratr tak důležitý, že by starého Manlia, k němuž nikdy neměl obzvlášť velké sympatie, vůbec nepřijal.

Jen ve chvílích, kdy dojde na naši obvyklou cigaretu, starý poněkud roztaje. Cigareta z petrodonu, ta rozptýlí každou hořkost. Kdyby každý vykouřil alespoň jednu denně, vytožený ráj by se stal skutečností. Petrodon je však bohužel vzácná rostlina a nestací pro všechny.

Edualdo ubalí tři cigarety, jednu zapálí pro starého. Vzápětí po prvním zabaření pan Manlio docela změnil výraz, a dokonce se na mě usměje. Já jsem si také zapálil, a v té chvíli mu rovněž dopouším jeho věčné mrucení a zlobné pohledy a jsme náhle tři šťastní lidé, tři přátelé, kteří si rozumějí, neboť petrodon zbavuje člověka pocitů zášti.

Práčkové pocituji naši blaženost, slémou ze stromů, aby se porušili s námi, a dvůr Obelardových se stává chrámem, v němž se lidé a práci setkávají ve vzájemném bratrském porozumění a kde se práci s námi dělí o svoji vrozenou moudrost.

Jak se začne stmívat, vydám se domů a za uchem si odnáším ještě jednu cigaretu, kterou mi Edualdo daroval, abych si ji vykouřil před spaním. Přijdu domů, a najdu Rudencia, jak sedí na špaluku vedle dveří. Má sklopenou hlavu, takže mi chvíli trvá, než ho poznám.

Požádá mě o cigaretu, okamžik váhám, a pak mu dávám tu, co mám za uchem.

„Zvláštní chut. Co to je za listí?“ zeptá se mě po prvním šluku.

„Je to dobrá věc. Jen kuř, udělá ti to dobře.“

Uvěří a dál už cigaretě nevěnuje pozornost a kouří ji mechanicky. Starostlivým hlasem se potom vyzptává, jak se oba se Zulrou máme, jestli se Zulta už chová rozumně nebo jestli s ní mám stále tolik starostí, co já hodlám dál v životě dělat, pokud sběr starých předmětů bude zrušen definitivně nebo jestli v Zapovězených skladech vymění pracovníky.

Byl jsem dojat Rudenciovým náhlým zájmem o moji budoucnost, neboť bratr se o můj život nikdy vážně nezajímal. Během našeho dalšího rozhovoru však vyšlo najevo, že má starost především sám o sebe a o svoje dobré bydlo, jež se náhle zdá být ohroženo. Zjevně se mi chtěl s něčím svěřit, ale stále chodil kolem horké kaše.

„No tak povídej. Co máš za trable?“ zeptal jsem se.

„Dobrá cigareta,“ on na to, předstráje, že moji otázku neslyšel, a dlouze vyfoukl kouř.

„Moc dobrá. Ale teď ty tvoje problémy.“

„Co to je za tabák?“

„To není tabák, to je petrodon.“

„Petrodon? No ne, podívejme se na to!“

Neříkal jsem už nic a jen jsem čekal. Věděl jsem, že se mi svěří brzy sám. Kouřil, dokud mohl cigaretu udržet v prestech, a když odhodil špačka, pozoroval ho ještě, jak na zemi dohořívá. Konečně se odhodlal, zvedl hlavu a s pohledem upřeným kamisi do neurčita povídá:

„To kvůli tomu zvířecímu rozmazlenci.“

„Jako kvůli uinovi?“

„Přesně tak. Zaciná pěkně vystřkovat růžky. Jenom ten pitomec můj tehán to nevidí. Jenže až jednou otevře oči, bude už pozdě.“

To bylo poprvé, co jsem Rudencia slyšel takhle mluvit proti tehánovi. Situace musela být opravdu vážná, pokud ovšem Rudencio nemá příliš bujnou fantazii.

„Méj rozum, bráško! Přece nebudeš žárřit na nějaké zvíře!“

„Ty jsi stejný jako Joanda. Ta tomu taky nevěří. Nikdo tomu nevěří.“

„Tomu se nediv. Vždyť co může nějaké ochocené zvíře proti kainkarovi?“

„To není proti mně. Nejde o žádnou osobní záležitost. To je proti nám všem.“

„Tak teď už tomu nerozumím vůbec.“

„To je právě to nejhorší. A než to pochopíme, budeme všichni evaporováni. Ale nejspíš si to zasloužíme.“

Zatímco mluvil, já myslel na dobrou cigaretku, o kterou jsem přišel. Petrodon neměl na Rudencia obvyklý uklidňující účinek. Muselo tedy jít opravdu o závažný problém.

„Jen klid. Pověz mi to všechno od začátku.“

Konečně se mi světlil. Prý to jde všechno z kopce, a to nejen v celém kraji, ale také v paláci a dokonce i v jeho vlastní rodině. Jenže všechny ty konflikty nezačaly až teď, situace se zhoršuje od té doby, co se tu objevil uina.

„Podle mého to naražiči nepřátelé.“ povídá Rudencio. „Však víš, jak to myslím, ne? Danajský dar. Něco jako trojský kůň. Prostě sem to zvíře propašovali, aby tu dělalo zmatky a připravovalo půdu pro převrat. Jenže poviďte to starému! Je jako očarován.“ Rudencio si dal hlavu do dlaní a lokty opřenými o kolena mluvil dál, spíše sám pro sebe: „Mohl jsem tomu zabránit, dokud byl malý a trávil dny u nás s dětmi. Tenkrát by to bývalo tak snadné! Ale teď už je pozdě. Teď vyrostl, stal se hrozně důležitý a k nám už nechodí. Zůstává stále v paláci, vydává rozkazy, které vzápětí odvolává, osnuje intriky a šve lidi proti sobě. Věřil bys, že dokonce libovolně mění rozkazy starého?“

„A říkáš, že... že starý si nedá říct?“

„Už jsem se ho něco napřesvědčoval, ale nejenže to nebylo nic platné, ke všemu jsem teď ve špatném postavení. Začal jsem mít pověst intrikána a jsem na černé listině.“

„No počkej, počkej! Jsi přece kainkara. Nějaké ocasaté zvíře tě nemůže jen tak ohrožit.“

„Že nemůže? Ty vůbec nemáš ponětí, co je to zač. To zvíře je učiněný dábel, už jen mít vidle. Ocas už má. Víš, jaký kousek se mu povedl naposledy?“

„Počkej chvílku. Nechceš něco k jídlu?“

„Co tu máš?“

„Můžeme si osmazit pár vačkaric. Toulhle dobou není žádný problém zajít ke strouze a pár jich chytit.“

„Vačkarice ne. Než by se z nich dostalo mlíkol! Nebudu jíst, ale chtel bych ještě jednu cigaretu, tu samou, jako jsi mi dal před chvíli.“

Běžel jsem k Obelardovým, ale Eduardo byl pryč — šli se se Zultou vykoupat do jezera, a nikdo jiný u nich petrodon nekouřil.

„To nevádi.“ povídá Rudencio. „Tak zase až jindy. Sežeh jich pár do zásoby. Ale ještě k tomu zvířeti; víš, co teď naposledy provedl? Řekl starému při jednom zasedání, aby držel hubu. A starý poslechl. Opravdu nepřeháním, brácho. Jednou tu bude poroučet on. A nebude to dlouho trvat.“

„A co ta brigáda, kterou jsi zorganizoval, ta se na to bude koukat se založenými rukama?“

„Brigáda! To mi ani nepřipomínej! Tak se do mě obuli, že jsem se vzdal velení.“

„To jsem nevěděl. A představ si, že bych do ní byl vstoupil.“

„To je fakt. Dobře, žes to neudělal. Teď to vede jeden takový budížkničemu. Ale rozkazy stejně vydává uina. Ten to tady ovládne všechno, to si piš. Jo a poslyš, abych nezapomněl, nevíš, jestli tu ještě někde není můj balón?“

Musel jsem s pravdou ven. Pověděl jsem mu o mamincině smrti a o slibu, který jsme jí se Zultou dali, i to, jak jsme k tomu využili jeho balón. Rudencio to mlčky poslouchal a já jen čekal, kdy se na mě osopí. K mému údivu však tentokrát projevili pochopení.

„Aspoň byl k něčemu dobrý. Však se mi ta vaše historika o mamincině zmizení při sběru bylinek hned zdála divná. To jste moc dobře nevymysleli. Tak říkáš, že stála chudinka v koši? A potom zmizela v prostoru? Škoda, že jsem u toho nebyl.“

MANIFESTACE,
KTERÁ SE
NEKONALA

Zacínám se domnívat, že Rudenciovy obavy jsou oprávněné. To, co se stalo při manifestaci rybářů, si nelze vysvětlit jinak, než že šlo o nějaké kejkle uiuy nebo někoho, kdo ho z pozadí řídí. Vzdýt ten nápad rybářů již ukázat umahlovi obrovskou rybí nestvůru, kterou vylovili při posledním dešti v říční túni, byl zcela neškodný a nevinný.

Byla to ryba tak obrovská, že museli narychlo vyrobit vůz a zapřáhnout do něj dva páry volů, aby ji mohli dopravit do středu osady. Rybářský spolek jmenoval komisi pověřenou řídit přepravu ryby a jinou, která měla za úkol ji umahlovi předvést na náměstí před palácem. Vše bylo dopodrobna naplánováno — trasa průvodu, zastávky k odpočinku, ochranný kordón, který měl zabránit, aby výtříznici odkrajovali při přepravě z ryby kousky masa. Celá slavnost měla být zakončena umahlovým proslovem, v němž by oslavil čin rybářů, poděkoval za předvedení ryby a vrátil by jim ji, aby pak byla přímo na náměstí za svitu pochodní rozporcována a rozdělena mezi lid. Měla to být překrásná slavnost a v mezích obecného pořádku.

Již v poledne onoho dne se v naší obci všechno zastavilo a všichni se chystali buď jít se na manifestaci podívat, nebo se zúčastnit průvodu. Já se sice podobným stocením lidu vyhýbám, protože se obvykle zvrhnou ve velký mumraj a nikdy při nich nechybí pár neuvěřitelných, kteří do druhých strkají, šlapou jim na nohy a házejí do davu slupky od melounů a ohlodané kosti, což je zábava značně stupidní už proto, že ten, kdo hází, ani neví, koho trefil, tentokrát jsem však vyrazil brzy, abych si našel dobré místo někde na náměstí, a kdoví, třeba zahlédl v některém z oken paláce uiuu.

Cestou jsem míjel vyfintěné rodinky shromážděné přede dveřmi svých obydlí a čekající na hlavu rodiny, která uvnitř na poslední chvíli ještě cosi zatřizovala. Děti stály nezvykle způsobeň, aby si ne-umazaly šatečky, avšak byly velmi rozrušené v očekávání nastávající obrovské podívané. Měl jsem původně domluveno s Obelardovými, že mě vezmou na vůz, ale oni si to nakonec rozmysleli a vůz nevezali,

na radu starého Manlia, který namítal, že může vzniknout nějaký zmatek, koně se splaší a někoho pohmoždí a vůz se rozblíje. Jako by tušil, co se stane, anebo tím právě to nešťastí přivolal.

Když jsem dorazil na náměstí, bylo tam už plno lidí. Smykán davem sem a tam jsem si nakonec v tláčenici vybojoval místečko na posledním schodu Pecetního domu, odkud jsem mohl dobře sledovat průběh celého programu. Naneštěstí však mnoho lidí drželo praporey a transparenty a stále jimi mávali na pozdrav umahlovi, čímž překáželi v rozhledu těm, kdo stáli za nimi, a ještě si člověk musel dávat pozor, aby mu žertí neudělali bouli na hlavě. A protože bylo oznámeno, že ryba bude rozporcována přímo na náměstí, téměř každý měl s sebou železný hák ve tvaru udice, jaký se užívá k nošení ryb, zvětřiny či syrového masa, a tento hák, zavěšený u pasu, aby ruce zůstaly volné, představoval nebezpečí pro každého, kdo byl nablízku, zejména pro děti.

Když už jsme tak dobré dvě hodiny stáli pod sluncem vskutku svatečním, začala se nás zmnožovat netrpělivost plodící nejřůznější dohady.

„Rybu už rozporcovali po cestě.“

„Rybu zabavili turušové.“

„Rybu vylovili už leklou a tolik smrděla, že ji hodili zpátky do řeky.“

„Vůz pod ní praskl.“

„Manifestaci zakázali a organizační komise byla zatčena.“

Dav začal reptat, protestovat a ještě energičtější mávat praporey a transparenty. Očekával jsem, že vypukne mela a chtěl jsem se dostat na nějaké bezpečnější místo, ale nepodařilo se mi prodat podrážděnou masou lidí, z nichž někteří pro všechny případy již svírali v ruce hák.

A pak náhle zdálky zaznělo to úděsné hřmění. Co to asi je? Co to jen může být? Lidé zbystrili sluch a každý se ohlížel na svého souseda, jako by on měl vysvětlení napsané na čele. A dunění se ozývalo stále blíž a blíž a bylo hlasitější a hlasitější.

„To je jízda! Jízda!“

„Ale proč? Proč?“

„Proboha, děti! Chraňte děti!“

„Vypáčit dveře, rychle!“

Ti, kdo nesli prapory či transparenty, hleděli se jich rychle zbavit a všichni se snažili utéct, nebylo však kam. Než jsem se nadál, byl jsem vržen na zavřené dveře Pečetního domu, a jak se dav do mě zepředu opíral a těžká vrata mě tlačila do zad, myslel jsem v tu chvíli, že vypustím duši. Chtl jsem křičet, poprosit, aby přestali, ale nemohl jsem ze sebe vydat ani hlásku, protože jsem sotva lapal po dechu a žebra mi praskala a bolela mě. Děti a ženy křičely, muži kleli, přicházela moje poslední hodinka.

Náhle dveře s praskotem povolily, tlak na mou hrud ustal a já vletěl dovnitř, jako bych byl hnán přívalem vody. Zvenčí zazněl pokřik kavaléristů, kteří vjeli na náměstí, a práskání bičů.

„Zavřete vrata!“ křičelo několik hlasů. Ale kdo může spustit stavidlo, když povodeň vrcholí? Jízda už řádila na náměstí, lidé kvleli pod kopyty a pod ranami biče a do toho ržáli koně poplašeni víravou.

Ustoupil jsem, jak jsem mohl nejdále dovnitř do budovy, vyšplhal jsem po jednom ze sloupů na galerii, přešel mříž a utíkal jsem se schovat pod leutě harmonium, jež za starých dobých časů sloužilo k oživení slavnostních shromáždění.

Sotva jsem stačil popadnout dech, uslyšel jsem hrůzostrašný výkřik, po němž dav dole propadl panice:

„Hoří! Podpálili budovu!“

Na galerii bylo několik vysokých větracích okének a jedno z nich přímo nad harmoniem. Vyšel jsem na nástroj, otevřel okno a vleže se jím protáhl. Vůbec jsem přitom nepomyslel na to, jak je to vysoko, měl jsem jedinou touhu — utéct před ohněm. Naštěstí se zadní část budovy právě opravovala a zvenčí stálo lešení sahající až nahoru. Podarilo se mi dostat se na jednu jeho plošinu a slézt na zem.

Náměstí už bylo téměř liduprázdné a pouze ti, kdo vyběhli z Pečetního domu, zmateně pobíhali sem a tam. Jízda se ve svém bezohledném běsnění přesunula o kus dál a stále se ozývaly výkřiky, dusot kopyt a ržání koní.

V běhu jsem mjel lidi ležící na zemi, možná již mrtvé, lidi sténající a svíjející se bolestí, a jak nejrychleji jsem mohl, prchal jsem opacným směrem, než postupuvala jízda.

Všude, kudy jsem běžel, se mi naskýval stejný pohled: lidé ležící na zemi, lidé pohmoždění, lidé plazící se, sténající, chrlící kletby, děti plačky volající rodiče, obýdli a pole v plamenech. Smutnější konec pro den tak krásný, si ani nelze představit. Jakého hrozného hříchu jsme se to jen dopustili?

S chodidly rozbolavělými dlouhým během a pobouřen v duši jsem se potom z našeho dvorku díval na záblesky požáru na nočním nebi a marně se snažil pochopit. Později se objevili Zulta s Edaldem. Přišli si popovídat, posadili se a chvíli jsme se opravdu snažili rozprávět, brzy jsme toho ale nechali. O čem hovořit?

Když zát požárů pohasla a noc se vrátila do své temnoty, začali po cestě k jezeru procházet lidé se zážehnutými voskovícemi. Požádal jsem Zultu, aby také rozžehla jednu svíci a šli jsme s ostatními smýt svůj smutek v soucinných vodách.

RUDENCIO MĚ UKLIDŇUJE

Druhého dne jsme se díky spolehlivému telegrafu šepřandou dozvzdělí, co se vlastně stalo. Úina chladnokrevně zosnoval převrát a manifestace zneužil k jeho provedení. Nejprve poradil umahlovi, aby manifestaci povolil a využil jí ke zvýšení své popularity, potom to však na poslední chvíli narafíčil tak, aby ji zmatřil a obrátil hněv lidu proti umahlovi. Nebylo pro něho těžké vymyšlený plán uskutečnit, neboť v poslední době mluvil a jednal umahlovým jménem.

Ve chvílích, kdy se jízda obořila na shromážděný lid a na rybáře v domnění, že je poslušna umahlova rozkazu, byl již palác v rukou oddílů, jimž veleli kainkarové věrní úiuovi, a ten řídil celou akci oblečen do impozantní uniformy, kterou mu jednou věnoval ze žertu sám umahla, prý aby viděl, jak by mu to slušelo v převlečení za velitele. Kainkarové, kteří by byli mohli převrát zmatřit, byli samotným umahlou, avšak z úiuova podnětu, vysláni plnit různé úkoly do míst značně vzdálených od středu události pod záminkou, že tam hrozí nepokoje.

Tyto informace šly od úst k ústům při kratičkých setkáních na

cestách či v ploti, v textech narychlo z improvizovaných písní, nebo i jízda nadále řádila a rozháněla každý shluk lidí. Všechny strežky i cesty byly střezeny a mohl projít pouze ten, kdo měl nějaký závažný důvod, o jehož závažnosti rozhodovali turunšové, kteří tam právě měli službu. Vzal jsem si rybářské náčiní a vyrazil z domu v domnění, že pod záminkou rybolovu se mi podaří dostat do Rudenciova domu. Hned u první hlídky jsem se však musel svého úmyslu vzdát: rybolov byl až do odvolání zakázán.

Měl jsem velkou starost o Rudencia. Jestli byl umahla skutečně sesazen nebo evaporován, jak se proslychá, může celou rodinu stihnout stejný osud, tím spíše, že Rudenciovo jméno figuruje na uivuové černé listině, jak mi bratr sám prozradil. Podarilo se mu utéct? Ale kam? A co jeho rodina?

A co Zulta? Už celé dva dny jsem ji neviděl. A konzulová se svými spikleneckými plány?

U Obelardových o Zultě nikdo nevěděl a všichni měli pro změnu strach o Edualda, kterého postrádali od předchozho dne. Joanildo vyslovil domněnku, že je oba dva vzala k sobě konzulová, aby mohla manifestaci sledovat z terasy konzulátu, a všichni jsme se k této možnosti s nadějí upnuli, kromě starého Manlia.

Ten, pesimističtější než kdy jindy, trávil čas v obvyklé činnosti, to jest zhotovoval různé výrobky z kůže, a okolního světa si téměř nevšímal. Když někdo z nás promluvil trochu hlasitěji, udělal dlouhé pst, aniž však zvedl oči od práce. A jestliže diskuse pokračovala stejně živě, varoval nás:

„Pozor na jízdu. Rána kopytem není zrovna maminčino pohazení.“

Teprve po hodné chvíli si mě všiml, ale zdálo se, že mě nepoznává. A když mě poznal, odplivl si a povídá:

„Tak ty jsi tady? No tak, co tomu říkáš?“

„Cemu, pane Manlio?“

„No všemu?“

„Hrůza, co?“

On ze sebe vydal jen jakýsi neurčitý zvuk, což mohl zrovna tak dobře být nějaký komentář k událostem jako syknutí, protože se píchli šidlem do prsu.

„Je to pravda, že máme nového umahlu?“

„Říká se to.“

„Prý umahlu s ocasem...“

„To je hrůza, opakoval jsem.“

„Kdoví, třeba ne. Třeba to bude dobré.“

Vtom na mě od nás z domu kdosi zavolal. Ten hlas mi nebyl vůbec povědomý. Chtěl jsem utéci, ale starý mi radil, abych se ozval, že prý když mě volá jménem, musí to být někdo známý. Blížil jsem se tam se strachem a ruku jsem měl na rukojeti nože.

Byl to Rudencio ve stejnokroji kainkary. V ruce držel na několikrát složený dlouhý bič.

„Tak ty si nedáš pokoj. Už zas se do něčeho zaplétáš, co?“

„Už jsem měl o tebe starost. Dej si pozor.“

„To je pravda. Vítr se zase obrátil v můj prospěch. A co vy?“

„Já jsem živ a zdrav. Ale Zulta jsem neviděl dva dny.“

„Nemusíš se o ni bát. Je u konzulové a s něčím jí pomáhá.“

Najednou práskl bičem vysoko do vzduchu a jednou ranou strzil k zemi anuma, který letěl ohlušený mezi stromy.

„No ne, to je panečku třetá!“ povídám.

„Však jsem v poslední době hodně trénoval. Dokážu na pět metrů přepálit hrušku. Nevětiš?“

Chudák prák se zmlítal na zemi ve snaze znovu vzlétnout, ale bránilo mu v tom jedno pochroumané křídlo a jedna nožička natažená dozadu, a tak vždy znovu upadl.

„Chudáček. Musels to dělat?“

„Já za to nemůžu. Neměl rudy letět. Priletěl si pro smrt. Už to měl spočítané.“

Moc krásná teorie. Práček se vrací do hnízda a po dni naplněném plným sháněním mhyzu ho pro nic a za nic najednou strazí rána bičem, která by přerazila psa vejpůl, a ještě je to jeho vina. Ale teď nebyla vhodná chvíle věst s Rudenciem filozofické diskuse.

„Co jsi od věrejška dělal? Kdes byl? Už jsem nevěděl, co si mám myslet.“

„Všechno se to semlelo tak rychle, že jsem ani neměl čas vás přijít uklidnit. Ostatně, teď se taky nemůžu zdržet. Přijel jsem vám

jen říct, že jsem nahore. Pamatuješ onehdy? To je rozdíl, co?''

„A co starý?''

„Už je z něj kout. Dostal, co zasluhoval.''

Tohle musí člověk u Rudencia ocenit, že je, jaký je, a nepřeváří se. Stejně jsem ale o něho nepřestal mít strach.

„A co teď?'' zeptal jsem se.

„Teď jsem na tom skoro tak, jak jsem chtěl, až na pár věci. V těchhle dnech budu mít dost co dělat a nebudu se tedy moct objevit. Ale neměj obavy, mám to všechno promyšlené. Teď už musím jít. Kdybys ode mě něco potřeboval, najdeš mě v paláci.''

Vyhoupł se na vůz a odjel práskaje bičem, jako by si razil cestu davem neviditelných nepřítel.

OBELARDOVI MAJÍ HORKOU PŮDU POD NOHAMAMA

Zultra s Edualdem museli znovu odložit svatbu, protože Obelardovi jsou na tom teď nějak špatně. Od nástupu nového umahly jako by se jim smůla lepila na paty a já mám podezření, že v tom má prsty Rudencio. Nejrůznější kontroly si u nich zrovna podávají dveře, po každé te obviní z nějakého přestupku a dávají jim pokutu za pokutu.

Někdy jsem se snažil požádat Rudencia o pomoc, aby tomu pronásledování učinil přítrž, ale on mě nevyšlechně a pokáždé mi řekne, kam pryč bychom se dostali, kdybychom nad každým darebákem přimhouřili oko. A naposledy už byl stručný:

„Jestli se ještě jednou ke mně přijdeš za ty lidi přimlouvat, budu se muset vzdát tvých návštěv.''

To tedy znamená, že Rudencio má sám na Obelardovy spadeno a jen nějak šťastná náhoda, či spíše zázrak, je může vytáhnout z brandy. A jak vidno, zázraky se v této části světa občas dějí, o čemž by Rudencio mohl ostatně nejlíp vypřávnout.

V poslední době se raději vyhýbám návštěvám u Obelardových.

Panuje u nich tak ponuré ovzduší, že mi to rve srdce. Ze čtyř bratrů dva odešli hledat štěstí jinde a dosud o sobě nedali vědět. Edualdo s Joanildem dělají, co mohou, ale už nestačí ucpávat díry v lodi, která den po dni pomalu klesá ke dnu. A starý Manlilo, ten nejenže jim v ničem nepomůže, ale svým vyhroceným pesimismem jim ještě přitěžuje.

Já jsem postupně nabyl dojmu, že Rudencio má k pronásledování Obelardových nějaký mrzký důvod, a myslel jsem si, že Edualdo by ho mohl znát. Jednou jsem se ho proto otázel, ale on se vyhnul odpovědi:

„Ale, to je jen taková stará hloupá historie. To nestojí za řeč.''

Vím, že to, jak se od nich distancuji, si budou Obelardovi špatně vykládat, budou si myslet, že jsem na Rudenciové straně. Ale co mám dělat? Když už jim nemohu nijak pomoci, nechci také být svědkem neštěstí jejich rodiny. Občas mě ale trápí výčitky, a tak prolezu dírou v plotě a jdu se na ně na chvíli podívat.

Starý už téměř nepromluví, jen bručí a vzdychá a donekonečna patlá ty svoje výrobky z kůže, člověk by řekl, že pro všechny ty ořeže, lovecké brašny, vesty a honácké kalhoty musí mít bůhvíkolik zákazníků. A protože si zvykl trávit většinu času vsedě a nohy už mu dobyte neslouží, jeho cesty se teď omezují na vzdálenost mezi lůžkem a jeho špalkem na dvoře a zpět, a co se týče potřeb močového měchýře, těm ulevuje přímo vsedě.

Edualdo a Janildo, dříve tak svorní, se teď často hádají a každý z nich si myslí o tom druhém, že se vyhýbá práci, a často se i poperou, aniž berou ohled na starého. Ten je však tak lhostejný ke svému okolí, že to zřejmě ani nevnímá. Jedině Zultra je dokáže od sebe odtrhnout, takže už se odamtuud prakticky nemůže hnout. Takhle teď tedy žijí Obelardovi, kdysi zářný příklad budící závist všech sousedů. Vzpomínám si, že když jsme byli malí, maminka nám s Rudenciem říkávala:

„Vemte si příklad z Obelardových. Ti se nikdy nehádají.''

Zultra mi v pláči vyprávěla, že Obelardovým hrozí ztráta majetku. Pokoušel jsem se ji uklidnit slibem, že okamžitě promluvíím s Rudenciem a budu od něho požadovat, aby v tomto nespravedlivém procesu zasáhl v jejich prospěch.

„Jestli v tom tentokrát něco neudělá, rozejdu se s ním navždycky,“ prohlásil jsem.

„Ze promluvíš s Rudenciem? Vždyť to on usiluje o zabavení jejich půdy!“

A když viděla, že jí nevěřím, pověděla mi celou tu nešťastnou historii.

Rudenciovy antipatie vůči Obelardovým trvaly od dětství, ale já jsem nikdy neznal jejich příčinu. Vzpomínám si, že od jisté doby přestal Rudencio k našim sousedům chodit na návštěvu a ještě se snažil podnitit i ve mně nepřátelské pocity vůči nim. Vykládal mi, že oni nás nemají rádi a že nám dávají různé přezdívký. Mně prý přezdívali Sraň. Choval jsem se k nim kvůli tomu několik dní chladně, a když mě zvali na mangarito, karasy či rýžový koláč, vždycky jsem se nějak vymluvil a nešel jsem tam. Ale milá a dobrá paní Eudélia mi pokázde ty dobroty poslala zabalené do běloučkého lněného ubrousku. A tak můj hněv vůči nim záhy pominul a brzy jsem k nim chodil zas. Rudencio se jim začal naopak vyhýbat úplně, nechodil k nim ani na večírky a raději zůstával doma nebo vyhledával společnost vrstevníků, kteří pořádali u jezera různé pochybné zábavy.

Jak jsem se dozvěděl od Zulry, byla důvodem Rudenciova hněvu vůči Obelardovým urážka, které se na něm dopustil pan Manlio tím, že ho jednou přistihl, jak se na pastvě za krovím chce potěšit s neduživou jalovíčkou. Pan Manlio se zachoval diskrétně a nikdy o tom nikomu nepověděl, protože přirozeně počítal s tím, že Rudencio na to zapomene. Jenže to se přepočítal: Rudencio nejenže nikdy nezapomněl, ale navíc mu to nikdy neopustil.

Cítil jsem, že musím něco udělat, a tak jsem si vymyslel způsob, jak vyrvat Rudenciovi sousto s jeho vlastním přičiněním. Šel jsem do paláce, přetřpěl všechny prohlídky a čekání, a když jsem byl konečně přijat, řekl jsem bratrovi, že potřebuji naléhavě půjčku na jeden příležitostný obchod. Chlěl vědět, o jaký obchod jde, a tak jsem si vymyslel, že jde o podlinciví na jednom hrncířství.

„Hrncířství? Nevím o žádném, které by bylo na prodej.“

„Není na prodej. Jde jen o jednoho společníka, který mi chce přenechat svůj podíl.“

Rudencio se na mě upřeně zadíval a to už bylo jasné, že vymýšlí nějaký podatý plán. Potom promluvil:

„Řekni mi to všechno podrobně a já ti to zařídím tak, že za to nedáš ani floka.“

„A jak?“

„To už nech na mně. Stačí, když mi řekneš všechny podrobnosti.“

„To nemůžu. Požádal mě, abych to uchoval v tajnosti.“

„Tak v tajnosti, říkáš? No tím líp. Když je to tajné, bude ještě snaží ho zmačknout.“

„Ne, to ne. Nechci nikoho zmačknout. To ne.“

„Zmačknou ho já. Ty u toho vůbec nemusíš být. Řekni mi jen jméno toho chlápka a já to vyřídím ještě dnes. Ne, dneska ne, zítra.“

„Ne, to ne. Takhle ne. Chci to koupit poctivě, s papíry, podpisy, zkrátka jak to má být.“

„Však budeš mít papíry.“

„Ne, takhle to nechci.“

„Nechceš, nechceš! Ty jsi nenapravitelný hlupák. Copak ti není jasné, že jestli ten člověk chce jednat potají, tak je to proto, že něco skrývá? Jenže my si ho pěkně podáme.“

„To je jeho věc. To se mě netýká.“

„To není jeho věc, a nás se to týká, ne že ne! Před státem nesmí mít nikdo tajemství. Tak jméno toho chlápka!“

„Zapomen na to. Jako bych nic neřekl.“

„No jak myslíš. Ale je ti jasné, že mám dost prostředků, abych si to zjistil?“

Měl jsem chuť vyprovokovat ho, aby to zjistil. Samozřejmě neexistoval nikdo, kdo by mi chtěl prodat svůj podíl na nějaké živnosti. Byl jsem však stejně raději zticha, protože Rudencio byl schopen sehnat někoho úplně nevinného, a jak řekl, pořádně ho zmačknout a přimutit ho, aby podepsal, že se vzdává práv na svůj podíl. Když jsem odcházel s nepořízenou, zeptal se mě:

„Abych nezapomněl, copak je nového u sousedů?“

„Už dlouhou jsem u nich nebyl,“ odpověděl jsem.

„No výborně. A zakrátko je přestaneš vidět úplně. Chystám se

je pěkně přimáčkнут ke zdi. Brzy budou lapat po dechu. Bud tak laskav a teď k nim nechod, abys jim nedodával naději. Počítám v tomhle s tvou pomocí.“

ODCHOD OBELARDOVÝCH A POSELSTVÍ

Odešel jsem brzy ráno, abych neviděl odchod Obelardových. Všechny ty události, které se poslední dobou odehrály, ze mě udělaly zbabělce. Celé dopoledne jsem se bezcílně potuloval a myslel na ty, kdo byli tak dlouho našimi dobrými sousedy, i na mnoho dalších věcí, až jsem kolem poledne, aniž jsem to měl původně v úmyslu, procházel kolem dveří konzulátu. Konzul zrovna odcházel a musel mě zatahat za ruku, abych si ho všiml. Když viděl, v jakém jsem stavu, trval na tom, že mě vezme na oběd.

„Jestli se tu budeš takhle náměsíčně motat, ještě nakonec šlápněš na nohu nějakému turuňovi. Dovedeš si to představit?“
zažertoval.

Ještě kulhal a při chůzi se musel opírat o hůl. Zeptal jsem se, jak se má konzulová, protože jsem ji už dlouho neviděl. Odpověděl mi s povzdechem:

„Daří se jí dobře, tedy v rámci možnosti. Je tím vším samozřejmě zklamáná.“

Vylezli jsme na vůz a vyrazili jsme. Jakmile se kůň dal do klusu, zeptal jsem se konzula, co soudí o posledních událostech, ale on dělal, že moji otázku přeselechl. Levou rukou vytáhl z kapsy dva dlouhé doutnky, které se dělají z listů tprasličího banánovníku, jeden mi podal a druhý si zapálil sám. Byl to jasný manévr, jak se vyhnout konverzaci. Můj doutník ne a ne se rozhořet, a tak konzul zastavil vůz, aby mi ho pomohl zapálit. Zbytek cesty jsme mlčeli, neboť kouření vyžadovalo veškerou naši pozornost.

Zvyk kouřit doutnky z listů tprasličího banánovníku jsme přejali od Zuumbů, dávných obyvatel našeho území, a dlouho byl zakázan z důvodů, které nám nikdo nikdy nevyšvětil. Nejspíš to

bude tak, že je zakázal někdo, komu se nelíbila vůně nebo barva kouře nebo třeba velikost doutníků a měl přitom moc to zakázat. V minulém století, v dobách velkého hadu, však jeden badatel v oblasti výživy objevil, že kouř z listu tprasličího banánovníku může zasytit člověka stejně jako jeho plod, a tak se ten zvyk opět vrátil a teď je dokonce úřady doporučován. Nejednou se ostatně v dějinách stalo, že z hříchu se ze dne na den stala ctnost. Včera zavírali lidi za to, že pili deštovou vodu, a dnes se deštová voda kupuje ve státních obchodech v ozdobných džbánecích, do kterých se potom dává med.

Věnoval jsem se tedy uslovně kouření doutníku, vyfukoval z něho těžký žlutý kouř a úplně jsem přestal sledovat cestu. A než jsem se nadál, byli jsme na místě.

Konzulová se právě oddávala meditaci a nesměla být rušena. Museli jsme tedy čekat, a tak jsme kouřili a teď už také rozprávěli. Konzul se necítil dobře, a to nejen kvůli zranění na noze. Velmi zhubl a všechno ho unavovalo. Měl v úmyslu bud požádat o dlouhou dovolenou, nebo rovnou odejít do důchodu.

„Takže nás hodláte brzy opustit,“ vyslovil jsem zjevný závěr.

„Zřejmě mi nic jiného nezbude. A k dovršení všeho zrovna teď,“ podotkl, pokyvuje hlavou.

Očekával jsem, že mi vysvětlí, proč by nerad opustil svůj úřad právě teď, ale žádného vysvětlení jsem se nedočkal. Díval se nepřítomným pohledem do země, a stále pokyvuje hlavou, o čemsi se sám se sebou dohadoval. Konečně opět promluvil:

„Nějak to všechno nevyšlo. A přitom to bylo tak dobře promyšlené. *Fulpruf*, jak my říkáme. Kdo by si to byl pomyslel... Jenže najednou se vyskytlo tolik okolností, které nám to narušily.“

„Uíua?“

„Uíua. Tvůj bratr. A další věci.“

„Tak tak. A co teď?“

„Teď půjde, jak vy říkáte, do tuhého a bude tu horko.“

Otevřely se dveře do sousední místnosti a v nich se objevila živáící konzulová. Měla na sobě jakousi světle šedou, dlouhou a volnou košili, jejíž četné záhyby prozrazovaly, jak je hubená. Krácela jako náměsíčná ke dveřím na terasu, rozpráhla páže do zahrady

a hluboce se nadechla, s hlavou zakloněnou, podobna kréžce z Chrámů velkých obětí. Potom se pomalu probrala, obrátila se, přišla si sednout vedle mě, a opírajíc si hlavu o mé rameno, řekla:

„Jsem tak unavená...“

„Velká novina,“ zabručel konzul rozmrzle. „Kdo dneska není?“

„To je fakt. Kdo dneska není,“ řekla ona s pohledem upřeným kamsi do dálky.

Konzul jí lehce klepl do kolena svou holi a zepřel se:

„A co takhle nějakou povzbudivou informací nebo aspoň slovo utěchy tady pro našeho přítele? Moc to potřebuje.“

Konzulová se ke mně otočila a podívala se na mě nepřítomným pohledem. Potom se jí však oči začaly rozjasňovat, její pohled přestal být vágní a ona promluvila:

„Ale ano, mám. Mám pro něho poselství. Ted už to chápu. Je pro něho.“

Měl jsem pramalou důvěru k vizím konzulové a jejich výkladu, neboť se vždy ukázaly mylné či klamné, a zřejmě jsem dal své rozčarování najevo, protože konzul mi přispěchal na pomoc.

„Poždej, mláčku. Nebo až jindy. On se teď chce naobědvat a já také.“

„Tak dobře. Ale musí to být dnes. Je to hrozně důležité.“

LOD V LESE

Konzul se po obědě vzdálil s omluvou, že je unaven a že mu cuká v bolavé noze. Konzulová čekala, až ztichnou veškeré zvuky v jeho pokoji, dokonce mi dala znamení, abych mlčel, a když to vypadalo, že se uvelebil na lůžku, šla si ještě po špičkách poslechnout u dveří, aby měla jistotu.

„Je mi ho moc líto,“ řekla, když se potom usadila v hale vedle mě. „Jako by to už ani nebyl on. Události z poslední doby s ním pořádně otlášly. Ale teď k tomu poselství. Poslouchej mě pozorně.“

Poslouchal jsem ji bez zaujetí. Pobýval jsem u nich spíše proto,

abych nějak zabíjel čas, a doufal jsem, že Obelardovi už zatím budou daleko. Zatímco mluvila, myslil jsem na ně, na to, jak pro ně asi muselo být těžké rozhodnout se, co vzít s sebou, a hlavně na pana Mania; stěhování bude určité jeho hrob. Co si asi o mně myslí? Těhle otázky jsem se nemohl zbavit, stále mě trápila, a chvílemi jsem měl svo chuť přerušit řeč s konzulovou a běžet jim na pomoc.

Dnes uznávám, že jsem dobře udělal, když jsem se udržel. Moje přítomnost by Obelardovým nebyla bývala nic planá, zatímco tím, že jsem vyslechl konzulovou až do konce, jsem našel cestu z té bryndy, do které jsme se dostali.

Zpočátku mi to poselství připadalo jako nejapný žert vymyšlený nějakou zvrhlou hlavou, která se chce pást na naši bolest. Jak bychom mohli postavit velkou loď, to jest v životní velikosti, a postavit ji seriózně, se vším všudy, se všemi součástmi a přístroji, jako by byla skutečně předurčena čelit nástrahám oceánu, ačkoli živeme daleko od moře? A ještě ke všemu ji stavět tajně, neboť by bylo nemožné — ne-li nemožné — přesvědčit úřady, že se jedná o nevinnou zábavu! Když jsem se však potom uklidnil a dlouze jsem o té věci přemítal, postupně jsem si uvědomil, že je to dobrá myšlenka. A víc než to: že je to přímo spásná myšlenka. Pracujeme již na jejím uskutečnění nikoliv ode dneška a připadá mi den ode dne lepší.

Konzulová udělala vlastnoručně několik hrubých nákrešů lodi, jak ji viděla ve svém spánném snu. Její výkresy byly potom rozšířeny a doplněny odborníky, jež jsme trpělivě pro tento projekt získávali, až se nám nakonec podařilo vytvořit slušně smelený tým. Zatím jsme ve fázi zdokonalování modelu. Chceme, aby byl po všech stránkách dokonalejší a moderní. Jenom proto, že se naše loď nebude možná nikdy plavit po moři, přece práci neodbudeme a nespokojíme se s dílem pěkným pouze pro oko, ale uvnitř prázdným nebo udelaným jen tak halabala. Naše loď musí zahrnout nejnovější poznatky z oboru lodního konstruktérství a pokud možno v něm dojít dál. Až bude hotova, bude dlouhou dobu znamenat poslední slovo v tomto odvětví, a to jak vnějším vzhledem, tak po stránce výkonosti.

Máme před sebou přirozeně obrovské těžkosti, ale my tuto výzvu přijímáme a potíže vítězně překonáme. Učinili jsme již první

velice důležitý konkrétní krok. Po dlouhém hledání a mnoha diskusích výkonný výběr vybral a vyznačil místo v pralese, kde bude započato se stavbou křídla: je to poměrně rovné dno jedné soutěsky mezi dvěma pahorky pokrytými hustým porostem, tedy místo, kam je obtížný přístup a kde budeme moci nenušené pracovat.

Již také víme, kde získat materiál a jak ho dopravit na staveniště, a plánovací odbor již vyrobil plány, připravil harmonogramy, tabulky a zkrátka vše potřebné. Zbývá nám už jen dát se do práce, ale s tím nijak nespícháme. Kam bychom se hnali? Jestliže se pustíme do práce s vervou a budeme s ní brzy horovi, co budeme dělat potom?

Obvykle se v soutěsce scházíme jednou týdně, abychom si pohovořili o naší lodi, která povolna vyrůstá, ne-li ještě v konkrétní podobě, tedy alespoň v naší myslí. Z těchto neformálních schůzek vzešlo několik vpravdě revolučních idejí, z nichž každá byla okamžitě prostudována a některé byly velenény do celkového plánu. Jedna z nich se týká například komínů. Nebudou vertikální, jak předpisuje ortodoxní pojetí, podle něhož je kour vyfukován vzhůru. Naše komíny budou v horizontální poloze a budou umístěny jako ploutve pod vodní hladinou. Toto vylepšení přináší dvě výhody, na které bylo poukázáno a které byly prověřeny v malé zkušební nádrži zřízené za tímto účelem na poroce protékajícím soutěskou: tvar ploutví zvětsuje stabilitu lodního trupu při kymácivých a kolébavých pohybech lodi, a kour vypouštěný do vody navíc působí jako pomocná hnací síla.

Nemáme zapotřebí chodit do soutěsky, abychom si o lodi popovídali. Pravda je taková, že ji nosíme v sobě, a tak si můžeme vyvolat její obraz a obdivovat ji, ať se nacházíme kdekoli. Máme tajný symbol, podle něhož se poznají ti, kdo patří k našemu bratrstvu. Bylo nutné si nějaký zvolit, neboť nás je mnoho a všichni se navzájem neznáme.

Symbol je to velmi prostý a je snadné ho nakreslit, lze jej načrtnout na zemi pomocí dřívka nebo i nohou. Je to U (trup lodi) přetáčené v půli vislou čarou (hlavní stěžev). Někteří dávají přednost složitějšímu znaku, připomínajícímu lopatu s krátkou násadou obrá-

cenou vzhůru, ale já osobně v tom nevidím žádnou výhodu. První symbol lze načrtnout dvěma čarami a v případě potřeby se dá rychleji smazat, a je přitom snadno rozpoznatelný. Kdo ho okamžitě nepozná, zjevně není o našem plánu vůbec informován.

Je možné, že Rudencio něco věří, když jsme spolu naposledy mluvili, utrousil cosi o lidech, kteří žijí v oblacích, místo aby obětovali své síly ke slávě našeho území. Pokud se ale mezi námi nejde zřádek, nikdy naše tajemství neodhalí. Jsme velmi dobře organizovaní a náš bezpečnostní aparát je stále v pohotovosti. Kromě toho by jim jejich čmouchání nebylo nic plavné, protože naše schéma by stejně nepochopili. Není tedy nikterak důležité, jestli náš plán odhalí. I kdyby ho náhodou odhalili, co najdou? Nic než sen ukrytý v každém z nás.

KOMUSI SE DARÍ ŠPATNĚ

Slyšel jsem, že jistá osoba u nás se vážně roznemohla a že trpí jakousi podivnou chorobou. Všichni dotyčeného chodí navštěvovat, a tak jsem šel také. V dnešní době je pro nás i podivná na nemocného atrakcí. Nikdo neví, co je to za zpropadenou nemoc, neboť až dosud se u nás nic podobného neobjevilo. Lékaři kolem nemocného zmateně pobíhají a postupně nasazují všechny léky, které jim přijdou na mysl. Jeden ještě ani nestráčí zabrat, a už do něho cpou další, a chudák nemocný je na tom den ode dne hůř.

Nemocný je teď událostí číslo jedna. Všichni se o něho zajímají, jako by to byl příbuzný nebo milovaný přítel. Každého, kdo za ním jednou přijde — a to v téhle době udělal téměř každý — to poněkud náhle chytí za srdce, a stěží dnes potkáte někoho, kdo pro něho netrpí a nemodlí se za jeho uzdravení.

Soudím tak podle sebe. Od té doby, co jsem se za ním byl podívat a co jsem ho poznal, je mou první starostí, jakmile se ráno probudím, vyzvědět, jak se daří nemocnému. Zběžně si opláchnu obličej, spěšně si uvatím misku kaše, ale tu už pojičím u plotu, abych se zepjal prvnímho, kdo půjde kolem, co je nového. Moje zvědavost

je však zřídka kdy ukojena: ukázalo se totiž, že ti, kdo vyražejí z domu hodné brzy, vycházejí se stejným cílem jako já, a tak se už zdálky, ještě než mám čas se jich zeptat, ptají tázavými posunkly sami. A tak prostojím u plotu větší část dopoledne, než se nakonec dozvim, jak nemocný strávil noc, jakou léčbu mu předepsali a jaké naděje mu dávají. A teprve potom se cítím schopen zahájit svůj den.

Když jsem se šel na nemocného sám podívat, vrátil jsem se ve velmi pesimistickém rozpoložení. Myslел jsem, že už nevydrží ani čtyřadvacet hodin a že zemře nejpозději za svítání, což je pro umírající nepříznivá chvíle. To bylo koncem minulého týdne. Ted máme polovinu dalšího a on je stále naživu, nebo alespoň dýchá.

Nevim, budu-li mít odvahu vrátit se tam ještě jednou, protože při první návštěvě mi to drásalo srdce. Nemocný ležel na svém velkolepém lůžku a na první pohled vůbec nepůsobil skličujícím dojmem. Vypadal naopak jako velmi statný a bohatý kainkara odpočívající obklopen svými přáteli a vazaly. Mluvil, smál se, pohyboval se podle potřeby, zkrátka dělal vše, co může dělat zdravý člověk. Zdánilivě mu nic nebránilo kdykoliv vsát, vsednout na koně a tryskem vyrazit.

Že by tedy nemoc jen předstíral? Sotva však mě tohle napadlo, pocítil jsem výčitky. Když jsem se lépe podíval a zaměřil pozornost na některé detaily, které se lékaři snažili skrýt, začal jsem si uvědomovat smutnou pravdu. Ta příliš dokonalá svěžest jeho obličejů i celkového vzhledu byla pouhá přetvářka nastrojena těmi, kdo ho obklopovali. Potom jsem se dozvěděl, že každý den časné ráno se lékaři i ošetřovatelé pečlivě věnují jeho toaletě, změní mu teplotu a tlak nefungujícími přístroji, učesou ho a ještě tu a tam přitopí, co je třeba. A když pak spočívá pohodlně opřen na lůžku, ukáží mu fingoované grafy teploty, aby ho povzbudili, a podzíří před ním zrcadlo s různým odrazem, aby žil v domnění, že se mu daří dobře.

Nikdo si nepřeteje jeho smrt, všichni ho máme rádi a až na několik málo výjimek bychom se po jeho smrti cítili všichni osiřeli. Proto také, pod vlivem svého vrouceného tajemného přání, aby se uzdravil, se mnozí nechají přesvědčit šarlatánskými kouzly lékařů a žijí v domnění, že nemocný na tom přece jen není tak špatně, že se mu daří dokonce velmi dobře a co nevidět vstane v plné síle a že

zatím nevrstal jen z opatrnosti, aby neriskoval recidivu. A ti, kdo se nenechají oklamat, kladou otázky a poukazují na nežádoucí příznaky zhoršení choroby, jsou prolašováni za defetisty a odháněni z blízkosti nemocného. A někteří lidé, kteří zcela nevině a s nejlépeším úmyslem posloužili věci poukázali na závažné omyly v léčbě, byli potrestáni podle zákona o sthání mastičkářů, což je v naší zemi nejtěžší forma zločinu.

Protože tohle všechno vím, raději se jen dívám, poslouchám a jsem zticha. Jestliže se mě kdokoliv, známý či neznámý, zeptá na moje mínění o péči věnované nemocnému, nedostane ze mě ani slovo. Když totiž člověk řekne, že s nemocným to jde z kopce, už je to nebezpečné, protože vznikne představa, že tím naznačuje, že se lékaři dopustili chyby. A jak má člověk poznat, kdo ho špehuje? Lékaři, podráždění tím, že jejich léky neměly dostatečný účinek nebo měly dokonce účinek opačný, rozpoutali kampaň proti těm, které nazývají negativisty, a všude rozeslali zvědy, placené od kusu udaných negativistů či mastičkářů. Kdo by měl v takovém ozvučší odvalu projevit svůj názor? Nejsm blázen ani nemám chuť dělat ze sebe mučedníka.

Nemocný mi nicméně dělá starosti, protože cítím, že jeho osud je spjat s mým. Jestliže zemře nebo zůstane postižený, odejde s ním veškerá moje radost ze života. On pro mě znamená víc než vlastní otec. Již v dětství jsem k němu přilnul, a když jsem vyrůstal, mlouval jsem ho a obdivoval a vždycky jsem udělal, co bylo v mých silách, abych mu pomohl, aniž jsem ho přitom sám o cokoliv pozřádal a aniž to vůbec tušil.

Ted chťádně na svém velkolepém lůžku a potřebuje nás, a my ani nemáme možnost se k němu přiblížit, abychom mu alespoň řekli, jsme tu, můžeš s námi počítat. Ostrané, co by to bylo platné? Nemůžeme nic dělat. Jestli umře, lékaři ještě nakonec prohlásí, že je to naše vina, protože jsme ho v krizovém okamžiku nepřítušli hromadně povzbudit, a že zemřel hořem nad naší lhostejností. Jako by tato země byla od západu na východ a od severu na jih obývána jen otcovrahy, samozřejmě s výjimkou jich samých.

ROZKAZ ZNÍ VYSTŘELOVAT RAKETY

Když vydali Zákon o podporování pyrotechniky, ani zdaleka jsme neměli tušení, jaký bude mít dopad na náš život. Už jsme si tak nějak zvykli na téžkopádnost, s jakou jsou u nás zaváděny novinky, a proto jsme se domnívali, že to bude další z těch zákonů vymyšlených některým z neklidných duchů zástupců lidu, kteří jakmile došli schválení své myšlenky, opojeni pocitem seberealizace začnou ihned horečně plodit další a o předchozí ztratit zájem. Většina zákonů, jež jsou výsledky tohoto intelektuálního neklidu, upadne v zapomnění a nikdy nedojde praktického uplatnění. Náš *corpus iuris* je plný zákonů, které se neujaly. Každý chápe, že vlády musí vydávat zákony, aby nebyly obviňovány z nepružnosti, a nikdo se nedožaduje, aby takový mrtvý zákon vešel znovu v platnost. To je jakási tichá dohoda mezi vládnoucími a vrstvou ovládaných ve prospěch celku.

V případě Zákona o podporování pyrotechniky, neboli v úředním jazyce ZPP, jsme se však kapitálně zmylili. Ten několik dní poté, co byl vydán, začal být uplatňován s razancí zcela neuvěřitelnou vzhledem k naší dosavadní zkušenosti, že tyto záležitosti se zpravidla vlečou hlemyžďím tempem, a ke všemu, což je paradoxní, nám vzal radost ze života.

Stručně řečeno, podle ZPP je každý jedinec sídlící na našem území povinen vystřelit určitý počet raket za noc. Rakety dodává jeden státní podnik, který si všude otevřel pobočky. Každý člověk, ať dospělý či dítě, je ex offio zapsán v pobočce ve své oblasti a má tam svoji kontrolní kartu. Rakety jsou prý obyvateřstvu dodávány s minimálním ziskem a každý si může svůj přídeli vyzvednout jednou týdně nebo jednou měsíčně, podle toho, co mu lépe vyhovuje, avšak při vybírání nového přídelu je nutno předložit plomby uzavírající zápalníky raket, po jejichž vytržení je raketa automaticky odpálena. Mají to všechno moc dobře promyšlené, aby nemohlo dojít k žádnému podvodu. Jeden člověk sice může vystřelovat rakety za druhého, ovšem za předpokladu, že odpálí i svůj podíl.

A tak se teď u nás každý den odehrává toto: sotva se setmí, obloha je poseta světelnými čarami a vzduch nasákně nakvyslým pachem spáleného prachu a za měsíčných nocí lze vidět kouřovou clonu vznášející se nad nejobydenějšími částmi našeho území. Všichni už máme zarudlé oči od kouře a žádné oční kapky nepomáhají. Proslychá se, že úřady hodlají zavést prach, který nezpůsobuje kour a navíc bude šířit vůni květín, magnólie, jasmínu či levandule, ale to prý bude možné teprve tehdy, až na to zbudou prostředky. Zatím to naše oči a plíce musí vydržet.

Pro deštitivé noci existují rakety se speciálním stíněným pláštěm, a ty musí být vypouštěny zevnitř z domu. Bývá z nich víc kouře než z obyčejných, a ještě štiplavějšího, a při jejich vystřelování je třeba větší opatrnosti, protože nesmí vylétnout v příliš ostrém úhlu.

Každý je zodpovědný za rakety od okamžiku, kdy je odebere ze skladu. Převoz domů se řídí zvláštními normami a v domě je třeba vyhradit pro jejich přechovávání chráněné, suché a větrané místo, což znamená další starost, zejména pro rodiny s malými dětmi.

Rakety, které se nezapálí a nevyletí, musí být odneseny zpět do skladu k prohlídce. Pokud je konstatováno, že jde o výrobní závadu, automaticky nám je vymění; pokud jde ovšem o poškození zaviněné v důsledku nešikovnosti či nedbalosti kupujícího, je potrestán v souladu s hlavou IV, články 15 a 21 ZPP (rakety jsou totiž majetkem státu, my je pouze vypouštíme a odškodňujeme státní hospodářství za výdaje).

Je neuvěřitelné, jak jeden jediný zákon může narušit psychiku lidí, a dokonce způsobit změny v myšlení celého společenství. Dřív jsme vypouštěli rakety pro zábavu, při oslavách různých událostí či významných dat. Bývaly to chvíle veselí, kdy se lidé uvolnili a kdy se do výbuchů a křiku příbuzných a sousedů mísili vískot žen, jež po každém výbuchu rachejtly předstrály úlek, aby bylo víc legrace. Dnes máme po radosti. Vystřelujeme rakety z povinnosti, mechanicky, naše pohyby postrádají osobního zaujetí a už se ani nepodíváme za raketou vzhůru, neboť každá vystřelená raketa pro nás znamená o jednu méně z těch, které nás tady na zemi připravují

o kříd. Jeden dva dny v týdnu si můžeme od vystřelování oddechnout, pokud se ovšem nezpозdíme v odpalování týdenního přídělu. Jestliže je někdo na cestách nebo onemocní, o jeho příděl se podělí ostatní členové jeho rodiny (hlava I, článěk 8). Pouze smrt osvobozuje jedince od jeho pyrotechnické povinnosti, avšak pokud není jeho kvóta splněna a dokud nebylo předloženo potvrzení o úmrtí, leží tato povinnost na bedrech jeho rodinných příslušníků.

Cizinec, který k nám přijde v noci a Zákon o podporování pyrotechniky nezná, si zajisté pomyslí, že jsme ten nejveselejší národ na světě žijící nejradostnějším životem, a není divu, když tolik raket vyletí všemi směry. Za dne se však naskývá obraz značně odlišný: lidé chodí zamračení, se svraštělým obočím a se sklopenou hlavou, a kromě mnoha jiných problémů každodenního života v tomto kraji na kóře nula, kde lišky dávají dobrou noc, myslí na to, kolik raket budou muset večer odpálit.

Před nedávnem pár hlupáků sepsalo petici požadující odvolání ZPP a já ji také podepsal. A výsledek? Povinný příděl raket byl zdvojnásoben s odůvodněním, že jestliže jsme měli čas sepsat petici, jistě budeme mít také dost času odpalovat víc raket. Dali nám lekci, my jsme se z ní dostatečně poučili, a dnes už žádné nároky neuplatňujeme. Dokud bude platit rozkaz vystřelovat rakety, budeme vystřelovat rakety.

VZKAZ JEZERA

Včera se událo něco, co možná změní můj názor na budoucnost naší země a našeho života vůbec. Zatím se však bojím příliš nadchnout, protože plané naděje už jsem si dělal mnohokrát.

Když jsem vystřílel všechny své rakety, sedl jsem si ven a brzy mi začala vrát hlavou myšlenka, která mě už delší dobu pronásleduje — zda mám či nemám opustit náš přibytěk a naše území, to jest skutečně je opustit, jako někdo, kdo odhodí věc, kterou již nechce vidět. Má cenu, abych tu dál žil, když jsem ztratil společnost Zulry, Obelardových i konzulové a přišel o poslední zbývající radosti?

Jak jsem tak přemýšlel o prázdném životě, který vedu od té doby, co jsem zůstal sám, ani jsem si nevsímal, že se setmělo. Když jsem se konečně probрал z úvah, cítil jsem únavu a hlad. V kuchyni jsem měl trs zralých banánů zavešených na trámu. Vydal jsem se pro ně, tápaje poslepu jsem jich několik utrl a šel jsem si je sníst ven. Potom jsem se vrátil dovnitř, rozbil jsem do misky vejce, vhodil na ně špetku soli a obrátil jsem je do sebe naráz, abych necítil jejich chuť. Tak to dělával můj otec, když měl někam vyrazit brzy ráno. Říkával, že syrové vejce je dobré na prsa.

Jedni známi, kteří bydlí blízko zřícenin, mě pozvali, abych si k nim přišel zahrát v kostky, ale mně se moc nechťelo. A pak, v téhle době má každé takové pozvání nějaký háček: člověk tam jde s tím, že bude jen hrát v kostky a že přitom sní nějaký ten koláč a vypije trochu skořicovice, ale kdepak. Nejdřív musí odpálit příděl raket za někoho, kdo onemocněl nebo musel odcestovat.

Měl jsem tušení, že by to tak dopadlo, a tak jsem usoudil, že bude nejlépe, když strávím noc sám s láhví skořicovice, ta je vždycky dobrým společníkem, když to člověk nepřehání. Zažehl jsem svítilnu, zavešl ji mezi dveře, aby mi mýry nepadaly na lůžko, a ještě jsem chvíli oddaloval okamžik otevření láhve. To dělám proto, abych si upevnil sebekázeň.

Když jsem usoudil, že už toho trýznění bylo dost, vstal jsem, že si vezmu láhev. Zvedl jsem hlavu a protáhl se, abych si trochu narovnal tělo, a v tu chvíli jsem zpozoroval velké množství světýlek sbíhajících se z různých stran a pohybujících se bezpečyby směrem k jezeru. Nevěděl jsem o žádné slavnosti, která by se měla u jezera konat; slavnosti jsou oznamovány vždy předem, aby lidé měli čas vyrobít si lampióny.

Chvíli jsem je pozoroval a za tu dobu, co jsem se díval, světýlek přibýlo. Přemýšlel jsem, jaký by mohl být důvod slavnosti, a úplně jsem zapomněl na skořicovici. Rekl jsem si, že bych si také mohl udělat lampión a přidat se k nim. Tykev je obsypaná mladými plody, stačí jiich několik přetřznout a vydlabat vnitřek.

Po cestě vedoucí nedaleko od našeho obydlí už přicházeli lidé se zažehnutými lampióny. To mě podnítilo k činnosti, abych se příliš necpozdlil, vzal jsem jenom tři tykvičky, přepálil je, vydlabal

z nich dužninu, vlihl do nich olej a připravil knoty. Z ohebného bambusového proutí, které roste kolem starého kurníku, jsem upletl podnos, narovnal na něj lampióny, zapálil je a vypravil se k jezeru.

Cestou jsem se vyptával několika lidí, co je důvodem k oslavě, ale nikdo to nevěděl. Stejně jako já uviděl světýlka pohybující se směrem k jezeru, a tak se rozhodli připojit.

„Co na tom záleží, jaký je důvod? Ať je jaký chce, zkrátka budeme oslavovat,“ pravil kdosi z velké skupiny mladých chlapců a dívek.

Přidal jsem se k nim. U jezera již téměř nebylo na břehu mís-
tečka, odkud pustit lampióny na vodu, všechny snadné přístupy k vodě byly obsazené. Několik netrpělivců hodilo proto své lampióny z větší dálky, ale mnoho se jich převrátilo a zhaslo. Rozhodl jsem se udělat totéž, a všech mých šest dopadlo šťastnou náhodou knotem vzhůru. Několik dívek, které stály blízko mě a neměly odvahu hodit své lampióny do vody, mě požádalo, abych jim pomohl.

Z více než ticeci, které jsem tam za ně hodil, se jich převrhl jen pět nebo šest. Dívky zableskaly a poděkovaly mi a již jako přátelé jsme si šli sednout na trávu, jak to ostatně udělali všichni, když pustili své lampióny na vodu.

Z trávníku jsme viděli přicházet k jezeru další lidi, v procesích, která jako by neměla konce, jako by se všichni obyvatele celé země najednou rozhodli jít s lampióny k jezeru, přicházeli lidé z Passamaty, Guaxumã, Sanserã, z Miramaie i z Tunca Grande, ze všech pahorků, jež obklopují naše údolí, a celé to nesmírné množství světýlek se valilo dolů k vodě, občas některé zabítkalo a opět se rozhořelo, a když dospěla do roviny kolem jezera, rozdělila se do proudů a zaplnila všechny cesty vedoucí k jezeru.

Hladina jezera se celá rozzářila třpytem té myriády světýlek, jejichž počet jsem odhadoval na několik tisíc, a na vodě již ani nezbývalo místo pro ta, která ještě přicházela, a tak je jejich majitelé rovnali přímo na břehu, byl to tak pěkný obraz, že se člověku chtělo zpívat, a také jsme začali, spontánně, nikdo nemluvil a jen jsme zpívali, a kdo neuměl nebo nechtěl zpívat, jen se okouzleně díval s radostí dávno nepoznanou, až mi bylo smutno při pomýšlení, že

až knoty dohoří a všechny lampióny zhasnou, což už se s některými stalo, všechna ta krásna pomine a o několik hodin později, s východem slunce, se tato noc stane pouhou vzpomínkou a za pár dní nám bude možná připadat jako neuvěřitelný sen.

Proč si ale kazí takovou noc a předem litovat, že skončí? Světla jiskřila na vodě, lidé byli šťastni, dívka stojící vedle mě se na mě usmívala a její lesklé vlasy odražely světlo lampiónů. Přitáhl jsem ji k sobě a ona se ke mně povolně přitiskla, zavřela oči, já také, a dovolili jsme noci, aby nás obestřela tmou.

To se odehrálo večera a já mám stále pocit, jako by krásný sen pokračoval. Pochopil jsem, že to okouzlení, jež se večera tak spontánně a neočekávaně zmocnilo celého našeho území, bylo ukázkou toho, co budeme moci mít stále — až si to zasloužíme.